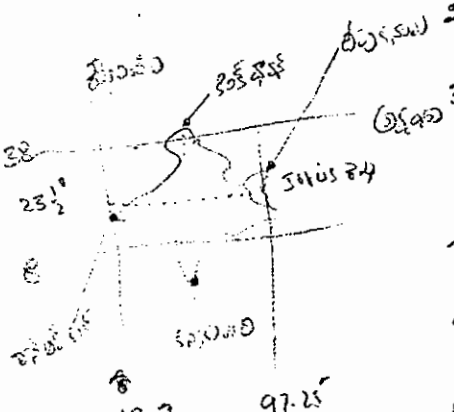
భారత భూగోళ శాస్త్రము

భారతదేశము - ఉనికి

1. భారతదేశం అక్షాంశరేఖలు పరంగా ఉష్ణార్థగోళంలోను రేఖాంశాలపరంగా పూర్వార్ధ గోళంలోను విస్తరించి ఉన్నది.
2. భారతదేశాన్ని కర్కటరేఖ సమానంగా విభజిస్తుంది
3. ఉపఖండంగా భావించబడే ఇతరదేశాలు - పాకిస్తాన్, ఆఫ్ఘనిస్తాన్, నేపాల్ భూటాన్, బంగ్లాదేశ్, శ్రీలంక.
4. ఆసియాఖండంలో భారతదేశం దక్షిణభాగాన ఉన్నది.
5. దక్షిణ ఆసియాలో భారతదేశం అతిపెద్దది.

North - South extent 3214 km.

భారతదేశము యొక్క వివిధ పేర్లు

1. పురాణాల్లో భారతదేశాన్ని జంబూ ద్వీపం, భారత వర్షం అని పిలిచేవారు
2. మనదేశానికి గ్రీకులు పెట్టిన పేరు ఇండియా
3. గ్రీకులు సింధు నదిని 'ఇండస్' అని, ఈ నదిపరీవాహక ప్రాంత ప్రజలను 'ఇండోయి'లు అని అన్నారు
4. మనదేశాన్ని పర్షియన్లు హిందుస్థాన్ అని అన్నారు.
5. వేరు భారతదేశాన్ని హిందుస్థాన్ అని పిలవడానికి కారణం 'సింధు' పదాని 'హిందు' గా అని పిలవడం. హిందు నదీపరీవాహక ప్రాంతప్రజలను హిందువులు అని అన్నారు
6. భారత్ యొక్క ఉత్తర భాగాన్ని ఆర్య నివాసం అని పిలిచేవారు.
7. ప్రస్తుతం భారత్‌ను అధికారికంగా ఇండియా; భారత్, హిందుస్థాన్ అని పిలుస్తున్నారు.

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

8. అక్షాంశాల పరంగా భారత్ ఉనికి

① భారతదేశం 8°4' ఉత్తర అక్షాంశంనుండి 37°6' ఉత్తర అక్షాంశం వరకూ వ్యాపించి ఉంది. కాని అండమాన్ నికోబార్ దీవులు 6°45' ఉ. అక్షాంశం వద్ద ప్రారంభమవుతాయి.

9. భారతదేశాన్ని మధ్యలో కర్కాటక రేఖ 8 రాష్ట్రాలనుండి ప్రయాణం చేస్తూ ఉంటుంది అవి;

గుజరాత్ - రాజస్థాన్, మధ్యప్రదేశ్ - ఛత్తీస్‌ఘడ్, జార్ఖండ్ - పశ్చిమబెంగాల్, త్రిపుర - మిజోరం

రేఖాంశాల పరంగా భారత్ ఉనికి

1. భారత్ 68° 7' తూర్పురేఖాంశంనుండి 97° 25' తూర్పు రేఖాంశం వరకు వ్యాపించి ఉన్నది.

2. భారత్‌యొక్క ప్రామాణిక రేఖాంశం 82½° తూర్పురేఖాంశం. ఈ రేఖాంశం భారతదేశంలో 3 ప్రధాన నగరాలకు దగ్గరలో వెళ్తుంది.

① అలహాబాద్ (UP) ② రాయ్‌పూర్ (Ch.G) ③ కాకినాడ (AP)

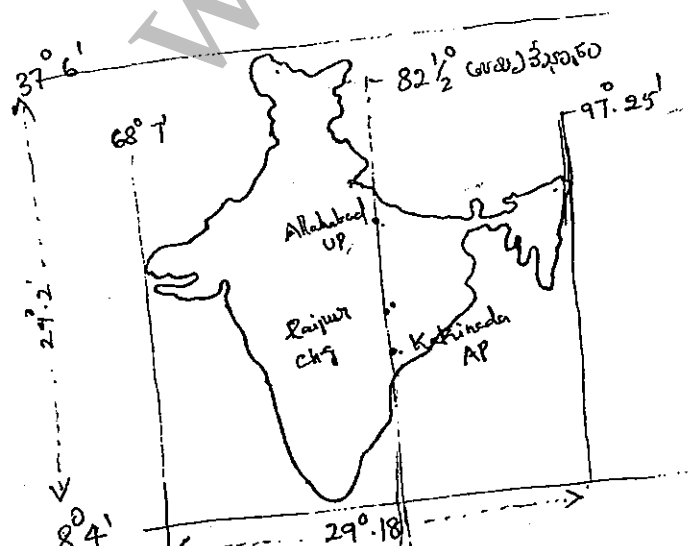
3. ఈ రేఖాంశం అతిదగ్గరగా వెళ్ళే ముఖ్యమైన ప్రాంతం - UPలోని మీర్జాపూర్

4. ఈ రేఖాంశం 5 రాష్ట్రాలనుండి వెళ్తుంది., 2 UTలపై వెళ్తుంది

① UP ② MP ③ ఛత్తీస్‌ఘడ్ ④ ఒరిస్సా ⑤ ఆంధ్రప్రదేశ్, ① యానాం

5. రేఖాంశాల పరంగా సూర్యుడు ఉదయించే రాష్ట్రంగా అరుణాచల్ ప్రదేశ్ పేరుగాంచింది.

6. అరుణాచల్ ప్రదేశ్‌ని, సౌరాష్ట్రని మధ్యనున్న కాలవ్యత్యాసం - 2 గంటలు కారణం ఉన్న రేఖాంశాల సంఖ్య - 30 (30×4 నిమిషాలు = 120 నిమిషాలు = 2 గంటలు)

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

భారతదేశము చుట్టి కొనలు

1. భారతదేశం యొక్క ఉత్తరపు కొన - కనిక్ థావన్ పాస్ తోనే ఇందిరా కాల్ అందురు.

2. భారత్ యొక్క దక్షిణాకొనపేరు
   ① ప్రధాన భూభాగం లో - కన్యకుమారి
   ② మొత్తం భూభాగానికి (దీవులను కలిపి) - ఇందిరా పాయింట్ (Andaman & Nic. దీని పూర్వము లాంగ్ ఛాంగ్ దీవులు, ప్రస్తుతం పాయింట్ అనేరు

   Note: ఇటీవల వచ్చిన సునామీ 'ఇందిరా పాయింట్' మునిగిపోయింది.

3. భారతదేశం యొక్క తూర్పుకొనపేరు 'డిఫ్రూకనుమ'.

4. " పశ్చిమ కొనపేరు 'రాన్ ఆఫ్ కచ్'.

భారతదేశము విస్తీర్ణము:

1. ప్రపంచంలో భారతదేశ విస్తీర్ణము 2.4 % ఉంది.

2. భూగోళం మొత్తంలో భారతదేశ విస్తీర్ణము 0.57 % ఉంది.
   (What are the contents in 'Wasteland')

3. ప్రస్తుత భారత్ విస్తీర్ణము - 3.28 మిలియన్ చ.కి.మీ
   (32,87,263 మి.చ.కిమీ)

4. విస్తీర్ణ పరంగా చుట్టుదేశం ప్రపంచదేశాలలో 7 వస్థానము

   ① రష్యా — RUCCUBAI
   ② కెనడా
   ③ చైనా
   ④ అమెరికా
   ⑤ బ్రెజిల్
   ⑥ ఆస్ట్రేలియా

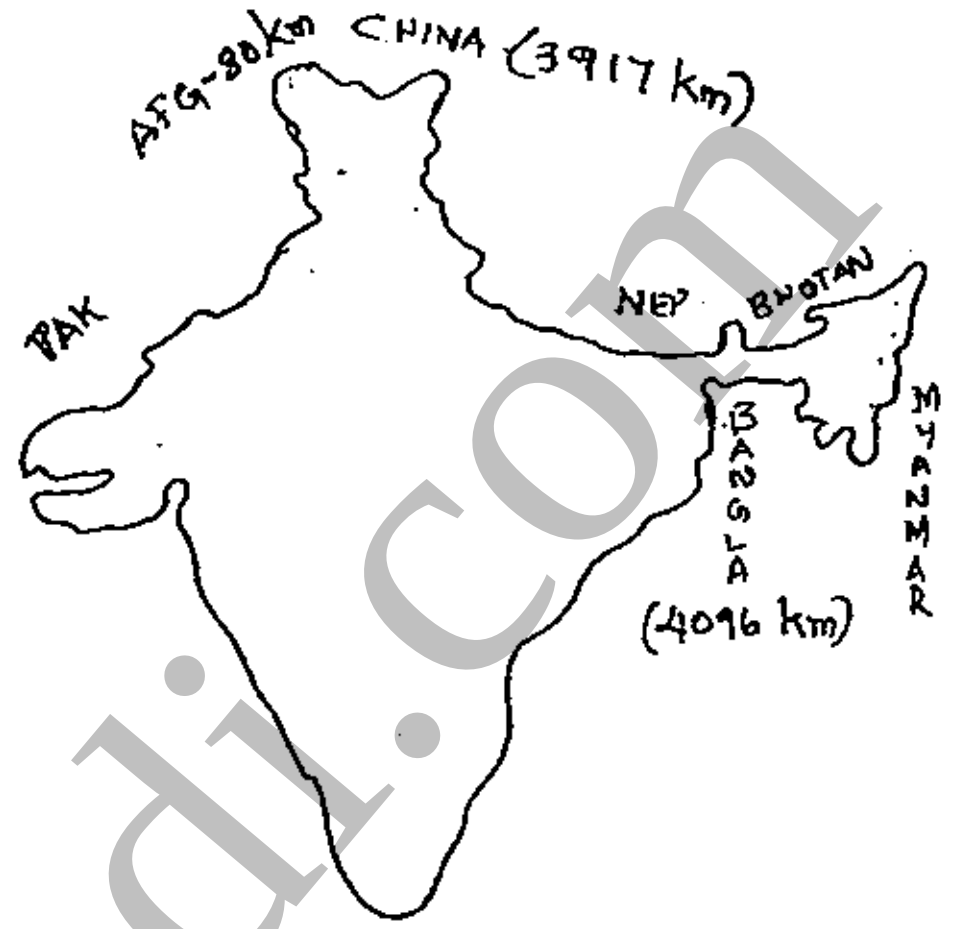
www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

Nepal - SUBBU
China - J S M A
PAK - P/N/G/R
A P/A/S/P
P M A S M
J & K
- 17

1. భారతదేశానికి 15,200 కి.మీ పొడవైన భూ సరిహద్దు ఉన్నది. ఈ భూ సరిహద్దును 7 దేశాలు పంచుకుంటున్నందున అంతర్జాతీయ సరిహద్దు అంటున్నాము. అవి

① పాకిస్తాన్
② ఆఫ్ఘనిస్తాన్
③ చైనా
④ నేపాల్
⑤ భూటాన్
⑥ మయన్మార్
⑦ బంగ్లాదేశ్

2. భారత్ తో అత్యధిక భూ సరిహద్దు పంచుకుంటున్న దేశం - బంగ్లాదేశ్ - 4096 కి.మీ. రెండవ దేశం చైనా - 3917 కి.మీ.

3. మనదేశంతో అతి తక్కువ భూ సరిహద్దు గల దేశం - ఆఫ్ఘనిస్తాన్ - ~~[illegible]~~ 80 KM
రెండవ దేశం భూటాన్ - 587 కి.మీ.

విదేశాలతో భారతీయ రాష్ట్రాలు:

1. విదేశాలతో భూ సరిహద్దు పంచుకుంటున్న భారతీయ రాష్ట్రాల సంఖ్య - 17

① పాకిస్థాన్ -
① పంజాబ్ - 1
② గుజరాత్ - 2
③ రాజస్థాన్ - 3
④ J&K - 4

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

2. నేపాల్ ఎక్కువ సరిహద్దులు కల్గిన రాష్ట్రం - రాజస్థాన్

③ అరుణాచల్ ప్రదేశ్ - జమ్మూ కాశ్మీర్

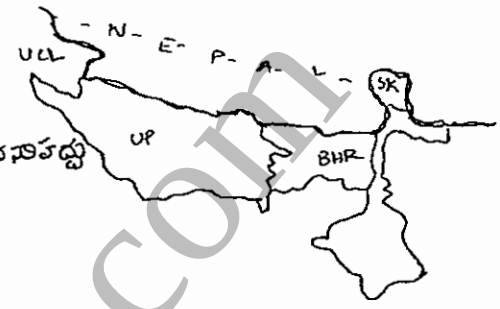
③ త్రిపుర - ① సిక్కిం - 5 (SUBBU)

② ఉత్తరాంచల్ - 6

③ బెంగాల్ - 7

④ బీహార్ - 8 ఎక్కువ సరిహద్దు

⑤ ఉత్తరప్రదేశ్ - 9

④ చైనా - ① J & K - (J.USHA) - ఎక్కువ సరిహద్దు.

② ఉత్తరాంచల్

③ సిక్కిం

④ హిమాచల్ ప్రదేశ్ - 10

⑤ అరుణాచల్ ప్రదేశ్ - 11

⑤ భూటాన్ - ① అరుణాచల్ ప్రదేశ్

② అస్సాం - 12 ఎక్కువ సరిహద్దు

③ సిక్కిం

④ పశ్చిమ బెంగాల్

⑥ బంగ్లాదేశ్ ① పశ్చిమ బెంగాల్ - ఎక్కువసరిహద్దు (PMATM)

② మేఘాలయ - 13

③ అస్సాం

④ త్రిపుర - 14

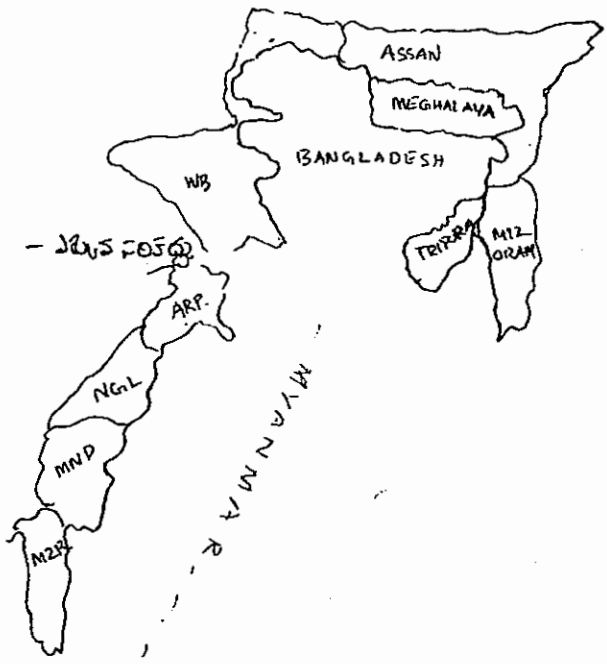
⑤ మిజోరం - 15

⑦ మయన్మార్ ① అరుణాచల్ ప్రదేశ్ - ఎక్కువ సరిహద్దు

② నాగాలాండ్ - 16

③ మణిపూర్ - 17

④ మిజోరాం

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

భూ సరిహద్దు వివాదాలు

① భారతదేశం – చైనా

1 భారత - చైనాకు మధ్య సరిహద్దు ప్రాంతాన్ని 3 భాగాలుగా విభజించవచ్చు

ⓐ పశ్చిమ సెక్టార్ : భారత్‌లో జమ్ముకశ్మీర్ రాష్ట్రానికి, చైనాలోని 'షిన్‌యాంగ్' ప్రాంతాలు మధ్య ఉన్నది.

ఇక్కడ చైనా ఆక్రమించిన భూభాగం పేరు- అక్సాయ్‌చిన్.

ఇక్కడి సరిహద్దు రేఖను 'LoAC' (Line of Actual Control) అంటారు

ⓑ Middle sector

① ఈ ప్రాంతం చైనాలోని టిబెట్‌కు, భారత్‌లోని ఉత్తరాంచల్, హిమాచల్ ప్రదేశ్, సిక్కిం రాష్ట్రాలకు ఉన్నది.

② ఇక్కడ ఎటువంటి వివాదాలు లేవు

ⓒ East sector:

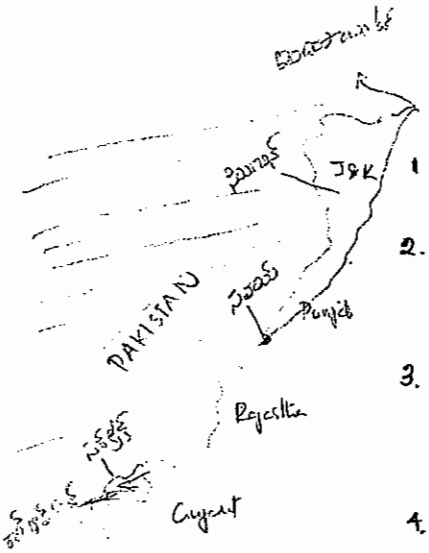
① ఈ ప్రాంతం అరుణాచల్ ప్రదేశ్‌కు చైనాలోని టిబెట్ ప్రాంతానికి మధ్యగా ఉంది.

② ఇక్కడ చైనా ఆక్రమించుకున్న ప్రాంతం 'సమడ్‌రంగ్' ప్రాంతం.

③ ఇక్కడ ఉన్న సరిహద్దు రేఖ - మేక్‌మోహన్ రేఖ

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

రాడ్‌క్లిఫ్ లైన్ - 1947

భారత్ - పాకిస్తాన్

1. 1849 లో మహారాజా గులాబ్‌సింగ్ కాశ్మీర్ సంస్థానాన్ని ఏర్పరిచినప్పుడు ఏర్పడింది.
2. 1947 అక్టో, 22 వ తేదీన పాకిస్తాన్ సైన్యం కాశ్మీర్ గిరిజనుల సహాయంతో కాశ్మీర్ ముట్టడికి ప్రయత్నించింది.
3. 1947 అక్టో. 26 వ తేదీన మహారాజ హరిసింగ్ కాశ్మీర్ ప్రాంతాన్ని భారతదేశంలో విలీనం చేస్తూ సంతకం చేశాడు.
4. భారత గవర్నర్ జనరల్ అక్టో, 27 వ తేదీన ఆమోదించాడు.
5. 1948 ఇండో-పాక్ యుద్ధం తర్వాత కాశ్మీర్ 2 భాగాలుగా విడిపోయింది.
   - (1) Pak Occupied Kashmir
   - (2) Kashmir
6. ఈ రెండింటి మధ్యగల సరిహద్దురేఖ - Cease Fire Line అంటారు.
7. సిమ్లా ఒప్పందం ప్రకారం దీని పేరును LOC గా మార్చారు.
8.

పాకిస్తాన్ - ఆక్రమిత్ కాశ్మీర్

1. J&K లో ఉన్న వివాదాస్పద ప్రాంతం - సియాచిన్
2. ఇక్కడ సరిహద్దులు
   - (1) అంతర్జాతీయ సరిహద్దురేఖ - పశ్చిమాన మడకూర్
   - (2) LOC - మధ్యకూర్ నుంచి NJ 9842
   - (3) AGPM - (Actual Ground Position Line) - NJ 9842 to Indira Col Point
3. సియాచిన్ హిమనీనదం వద్దనున్న సరిహద్దు పర్వతాలు - 'సాల్టోరో'
4. ప్రపంచంలో అత్యంత ఎత్తైన ప్రాంతంలో జరిగే యుద్ధం - సియాచిన్ యుద్ధం.

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright violation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

గుజరాత్ - పాకిస్తాన్

1. గుజరాత్- పాకిస్తాన్ మధ్య 2 విధ ప్రాంతాలున్నాయి.

   ① కచ్ ఛఫ్ కచ్ – ఇది ఒక చిత్తడి ప్రాంతం - ఉప్పుకు ప్రసిద్ధి

   ② సరిక్రీక్ ప్రాంతం – ఇది రాన్ ఆఫ్ కచ్ కు పైభాగన ఉన్న సముద్ర శిఖాపాల ప్రాంతం. ఇది రాజ్య పరంగా ప్రాధాన్యతలేంది. ఇక్కడ పాకిస్తాన్ గేచున రేఖ – 24వ సమాంతర రేఖ. కాని దీన్ని భారత్ అంగీకరించదు

రాడ్‌క్లిఫ్ అవార్డ్

1 ఈ అవార్డ్ ప్రకారం రాడ్‌క్లిఫ్ అవార్డ్ భారతదేశాన్ని 3 భాగాలుగా విభజించాడు.

   ① భారత్

   ② పశ్చిమ పాకిస్తాన్ (ప్రస్తుత పాకిస్తాన్)

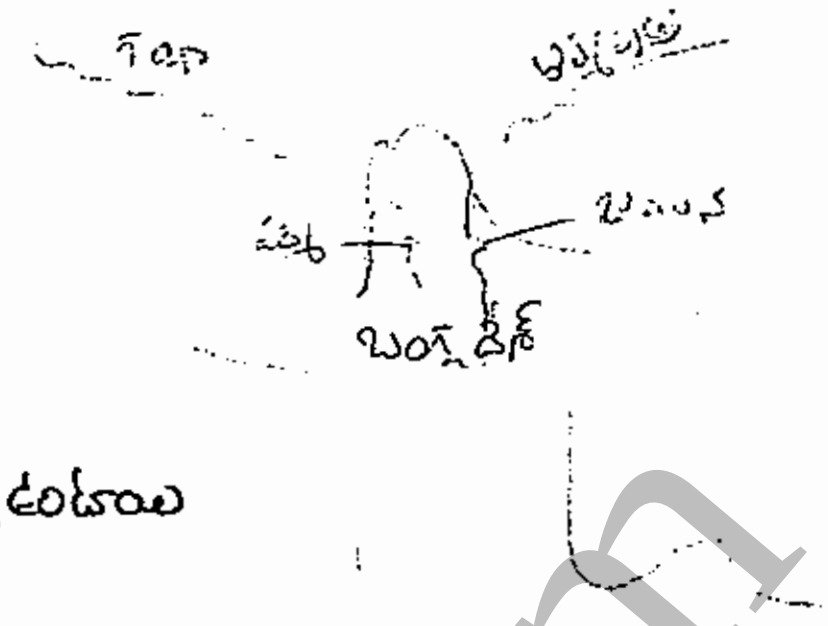
   ③ తూర్పు పాకిస్తాన్ (ప్రస్తుత బంగ్లాదేశ్)

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

భారత్ - బంగ్లాదేశ్

1 భారత్ - బంగ్లాదేశ్ మధ్య 4 సరిహద్దు వివాదాలున్నాయి.

① రాజషాహి to ముర్షీదాబాద్
(బంగ్లా) (ఇండియా)

ఇక్కడ గంగానది వరదలు వస్తుంటాయి

② బేలూర్ఘాట్ - కతేపూర్ :- మాతబంగా నది అంతర్జాతీయ సరిహద్దుగా నిర్ణయించారు

③ సిలహెట్ (Bang) to మేఘాలయ (Ind) : ఇది అంతర్‌ప్రాంతం. ఇక్కడ ఉన్న కొండలు, గారో, ఖాసీ, జయింతియా. ఈ ప్రాంతంలోనే రాడ్‌క్లిఫ్ రేఖ ఉంది

④ బరీసాల్ (B) నుండి గోవిందపూర్ (Ind) : ఇక్కడ సుబ్నావాలి ఉంది.
సుబ్నావాలి తేయాకు ప్రసిద్ధి.

భారత్ - ఆఫ్ఘనిస్తాన్:

1 వీటిమధ్య ఉన్న సరిహద్దురేఖ - డ్యూరాండ్ రేఖ.

2. స్వాతంత్ర్యానికి పూర్వం ఇండియా, పాకిస్తాన్, ఆఫ్ఘనిస్తాన్ ఉమ్మడి సరిహద్దుగా ఉండేది.

3. ప్రస్తుతం ఆఫ్ఘనిస్తాన్ - పాకిస్థాన్ మధ్య మరియు, ఆఫ్ఘనిస్తాన్ - ఇండియా మధ్య ఉంది

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

భారత్ - మయన్మార్

1 1964 మ్యుండబు సంధి ప్రకారం ఈ రెండు దేశాలమధ్య సరిహద్దు వివాదాలు సమసిపోయాయి.

భారత్ జల సరిహద్దులు.

1. భారత దేశం యొక్క ప్రధాన భూభాగాన్ని 6,100 కి.మీ. తీరరేఖ ఉన్నది.
2. దీవులతో కల్పి తీరరేఖ పొడవు - 7517 కి.మీ.
3. భారత్ లో అత్యంత పొడవైన తీరరేఖ ఉన్న ప్రాంతం అండమాన్-నికోబార్ దీవులు
4. పొడవైన తీరరేఖ కల్గిన రాష్ట్రం - గుజరాత్
5. ఆంధ్రప్రదేశ్ రెండవ స్థానంలో ఉంది - 974 కి.మీ
6. అతి తక్కువ తీరరేఖ — గోవా 36 కి.మీ.
7. తీరరేఖ పరంగా భారత్ యొక్క రక్షిత జలాల పరిధి 12 నాటికల్ మైళ్ళు
8. 1 నాటికల్ మైల్ = 1.852 కి.మీ.
9. 12 నాటికల్ మైళ్ళు = 21.9 కి.మీ.
10. వాణిజ్య పరంగా సముద్రాలపై భారత అధికార పరిధి 320 కి.మీ. దీనినే 'EEZ' అంటారు - 'Exclusive Economical Zone' దీని విస్తీర్ణం 2.02 మిలియన్ చ.కి.మీ.
11. ఈ పరిధిలో దొరికే వనరులు అన్నీ భారత్‌కు చెందుతాయి.
    Eg:- బొంబే హై (ముంబయికి 180 కి.మీ దూరం)
12. భారత్ యొక్క తీరరేఖను 9 రాష్ట్రాలు పంచుకుంటున్నాయి.

GJ WB MH OR Goa KA AP TN KE

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

10. అం పశ్చిమంగా -5 రాష్ట్రాలు ఉత్తరాన -4 రాష్ట్రాలు

పశ్చిమం	ఉత్తరం
గుజరాత్	తమిళనాడు
మహారాష్ట్ర	ఆంధ్రప్రదేశ్
గోవా	ఒరిస్సా
కర్ణాటక	వెస్ట్ బెంగాల్
కేరళ	

11. తీరరేఖను భూసరిహద్దును పంచుకుంటున్న రాష్ట్రాలు -2

ఉత్తరాన - వెస్ట్ బెంగాల్

పశ్చిమం - గుజరాత్

భారత్ - శ్రీలంక

1. భారత్-శ్రీలంక మధ్య క్రింది ప్రాంతాలున్నాయి

① రామేశ్వరం ఐల్డ్ / రామేశ్వరం

② పాక్ జలసంధి

③ పాంబన్ దీవి

④ మన్నార్ సింధుశాఖ

⑤ పాక్ అఖాతము

2. రామేశ్వరం ఐల్డ్ తమిళనాడులోని ధనుష్కోడి నుండి శ్రీలంకలోని తలైమన్నార్ వరకు విస్తరించి ఉంది. దీని పొడవు 32 కి.మీ.

3. రామేశ్వరం ఐల్డ్‌కి ఉత్తరాన పాక్ అఖాతము, పాక్ జలసంధి ఉన్నాయి - ✓

4. ఈ 'పాక్ జలసంధి' భారతదేశాని "పాయింట్ కాలిమేరయ్" నుండి శ్రీలంకలోని 'పాయింట్ పెడ్రో మోంట్' వరకు ఉంది.

5. రామేశ్వరం ఐల్డ్‌కి దక్షిణాన మన్నార్ సింధుశాఖ ఉంది. ఇది భారతదేశాని రామేశ్వరం నుండి శ్రీలంకలోని మన్నార్ వరకు ఉంది

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright violation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

6. 1974 అగ్రిమెంట్ ప్రకారం 'కచ్చతీవు' దీవులను భారత్ శ్రీలంకకు ఇచ్చింది.

భారత్ - మాల్దీవులు

1. భారత్ అనూ మినికాయ్ దీవికి మధ్య మాల్దీవులకు మధ్యగల సరిహద్దు రేఖను "8° చానెల్" (Eight Degree)

భారత్ - ఇండోనేషియా :

1 భారతదేశ గ్రేట్ నికోబార్ దీవికి ఇండోనేషియాలోని సమాత్రా దీవికి మధ్యగా "గ్రేట్" చానెల్ పోతూ ఉంది.

భారత్ - థాయిలాండ్

1. భారత్ థాయిలాండ్‌ల మధ్య 'అండమాన్ సముద్రం' ఉంది

భారత్ - మయన్మార్

1. భారతదేశ నికోబార్ దీవులకు - మయన్మార్‌లోని కోకో దీవికి మధ్యగా "కోకో చానెల్" ఉంది.

భారత్ - బంగ్లాదేశ్ :

1. ఈ రెండు దేశాల మధ్యగల వివాదాస్పద దీవి - న్యూమూర్ దీవి

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

భారత దేశము - రాష్ట్రాలు:

1. భారత్‌లో మొత్తం రాష్ట్రాలు - 28.
2. భూ సరిహద్దుగల రాష్ట్రాలు - 17
3. తీరరేఖ ఉన్న రాష్ట్రాలు - 9
4. తీరరేఖ మరియు భూసరిహద్దు ఉన్నరాష్ట్రాలు - 2
5. భూభాగపరంగా కొలభాగపరంగా ఎటువంటి అంతర్జాతీయ సరిహద్దురేఖ రాష్ట్రాలు వీటిని 'భూపరివేష్టిత' రాష్ట్రాలు అంటారు. అవి
   1. హర్యానా
   2. మధ్యప్రదేశ్
   3. జార్ఖండ్
   4. ఛత్తీస్‌గఢ్
6. 2000 Nov. నెలలో కొత్తగా 3 రాష్ట్రాలు ఏర్పడ్డాయి.
   - Nov. 1 - ఛత్తీస్‌గఢ్
   - " 9 - ఉత్తరాంచల్
   - " 15 - జార్ఖండ్
7. ప్రపంచంలో అతిపెద్ద భూ పరివేష్టిత దేశం - మంగోలియా (గోబి ఎడారి)
8. భూ పరివేష్టిత దేశాలు ఎక్కువగా ఉన్నది - ఆఫ్రికా
9. " అసలు లేని ఖండం - ఉత్తర అమెరికా
10. దక్షిణ ఆసియాలో ఉన్న ఏకైక భూ పరివేష్టిత దేశం - లావోస్ (వియత్నాం దేశం)
11. భూపరివేష్టం లో అతి ఎక్కువగా 8 రాష్ట్రాలతో సరిహద్దుగల రాష్ట్రం - UP
    అవి
    1. హిమాచల్‌ప్రదేశ్
    2. మధ్యప్రదేశ్
    3. రాజస్థాన్
    4. జార్ఖండ్
    5. ఛత్తీస్‌గఢ్
    6. ఉత్తరాంచల్
    7. హర్యానా
    8. రాజస్థాన్

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

12. కొత్తగా ఏర్పడ్డ 3 రాష్ట్రాలతో UP సరిహద్దు కలిగి ఉంది.

13. 7 రాష్ట్రాలతో అస్సాం పొరుగు రాష్ట్రాలుగా ఉంది.

① అరుణాచల్ ప్రదేశ్
② నాగాలాండ్
③ త్రిపుర
④ మేఘాలయ
⑤ మిజోరం
⑥ మణిపూర్
⑦ పశ్చిమబెంగాల్

14. ఆంధ్రప్రదేశ్ 5 రాష్ట్రాలతో సరిహద్దు కలిగి ఉంది. అవి

① తమిళనాడు
② కర్ణాటక
③ మహారాష్ట్ర
④ ఒడిశా
⑤ ఛత్తీస్‌గఢ్

15. ఏ రాష్ట్రంతో సరిహద్దు గల రాష్ట్రాలు

① సిక్కిం – పశ్చిమబెంగాల్ తో
② ~~అరుణాచల్~~ – మేఘాలయతో – అస్సాం తో

16. 3 వైపుల అంతర్జాతీయ సరిహద్దుగల రాష్ట్రం – సిక్కిం (నేపాల్, చైనా, భూటాన్)

17. 3 వైపుల ఏదేశంతో సరిహద్దుగల రాష్ట్రం – త్రిపుర (బంగ్లాదేశ్ తో)

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

రాష్ట్రాలు - రాజధానులు

1. రాజధాని పరంగా అతిపెద్ద రాష్ట్రం - రాజస్థాన్

2. 2వ స్థానం - MP

   3వ స్థానం - మహారాష్ట్ర

   4వ స్థానం - AP

3. రాజధాని పరంగా అతిచిన్న రాష్ట్రం - గోవా

   2వ చిన్న రాష్ట్రం - సిక్కిం

   3వ చిన్న రాష్ట్రం - త్రిపుర

4. భారతదేశంలో మొత్తం జిల్లాల సంఖ్య - 593

5. విస్తీర్ణపరంగా అతిపెద్ద జిల్లా - లడఖ్ (J&K)

6. భారతదేశంలో రెవిన్యూ జిల్లాల సంఖ్య - 185

7. అతిపెద్ద రెవిన్యూ జిల్లా - బస్తర్ (ఛత్తీస్‌గఢ్)

8. పరిపాలనా పరంగా 11 జిల్లాలతో UP మొదటిస్థానంలో ఉంది.

   ఇంకా 2 జిల్లాలతో ఉపరితస్థానాలు ఉంది.

9.

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

ఆంధ్రప్రదేశ్ - ఉనికి

1. భారతదేశంలో 1953 oct. 1 వ తేదీన ఆంధ్రరాష్ట్రం ఏర్పడింది

2. 1956 Nov. 1 ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడింది

3. 1960 పటాస్కర్ నివేదిక ప్రకారం తమిళనాడులోని కొన్ని ప్రాంతాలను చిత్తూరుకు చిత్తూరులోని కొన్ని ప్రాంతాలను తమిళనాడుకు ఇవ్వడం జరిగింది.

4. ప్రారంభంలో AP లో ఉన్న జిల్లాల సంఖ్య - 20

5. 1970 Feb. 2 వ తేదీన ప్రకాశం జిల్లా ఏర్పడింది.

   1978 June-12 న - రంగారెడ్డి జిల్లా

   1979 June 1 న - 23వ జిల్లాగా విజయనగరం ఏర్పడింది.

6. ప్రస్తుతం AP లో జిల్లాలు - 23

7. AP విస్తీర్ణం - 2,75,100 చ.కి.మీ.

8. విస్తీర్ణ పరంగా పెద్ద జిల్లాలు — అనంతపురం, మహబూబ్‌నగర్, కర్నూలు

9. " చిన్న జిల్లాలు — హైదరాబాద్, శ్రీకాకుళం, విజయనగరం

10. " AP భారత విస్తీర్ణంలో 8.4% భూభాగాన్ని ఆక్రమిస్తుంది.

అక్షాంశ రేఖాంశాల పరంగా AP ఉనికి

1. అక్షాంశాల పరంగా AP - 12°37'N నుండి - 19°54' N వ్యాపించి ఉంది

2 రేఖాంశాల పరంగా - 76°46' E నుండి 84°46' E వ్యాపించి ఉంది.

3. AP లో మొత్తం 3 ప్రాంతాలున్నాయి

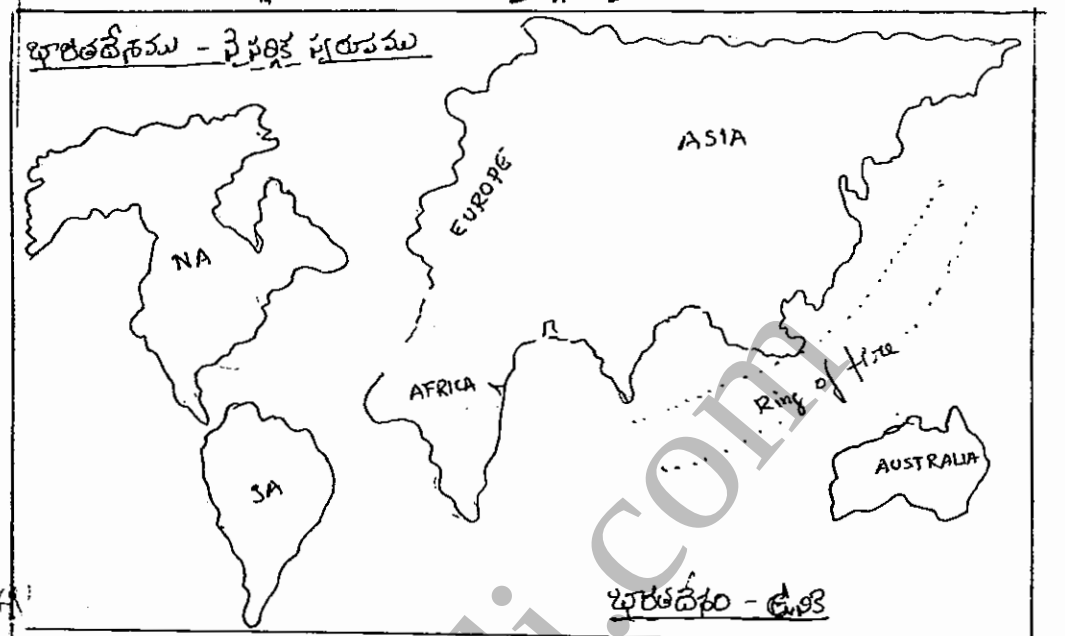
① కోస్తా ప్రాంతం — 9 ([illegible])

② రాయలసీమ ప్రాంతం - 4 (కరవు కాటకాలకు)

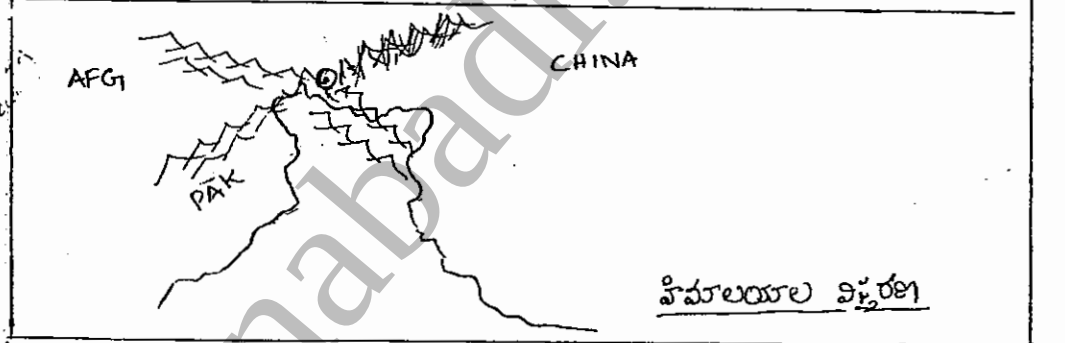
③ తెలంగాణా ప్రాంతం — 10 ([illegible])

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

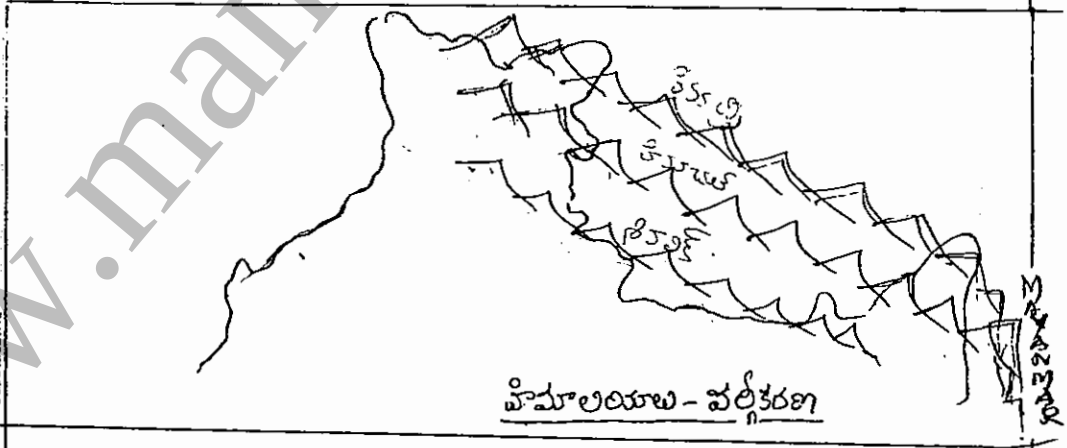
భారతదేశము - భౌగోళికస్వరూపము

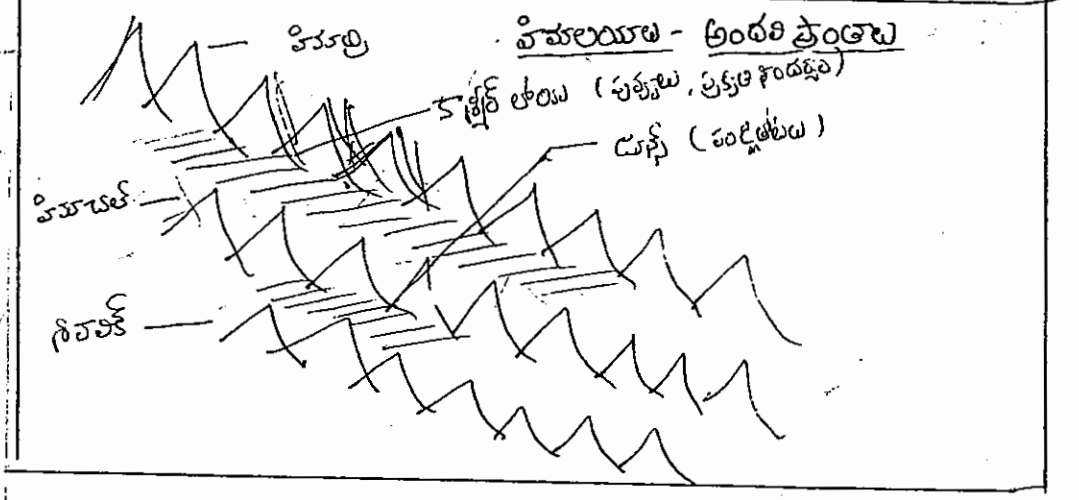
భూకంపం - ఉపోద్ఘాత

హిమాలయాల విస్తరణ

హిమాలయాలు - వర్గీకరణ

హిమాలయాలు - అందరి ప్రాంతాలు

కాశ్మీర్ లోయలు (పర్వతాలు, ప్రకృతి సౌందర్యం)

డూన్స్ (పంట్లతోటలు)

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

1. భారతదేశాన్ని భౌతికంగా క్రింది భాగాలుగా విభజించవచ్చు.

① ఉత్తర ఉన్నత ప్రాంతాలు

② ఉత్తర మైదానాలు

③ ద్వీపకల్ప పీఠభూమి

④ ఎడారి

⑤ తీరమైదానము

⑥ దీవులు

① ఉత్తర ఉన్నత ప్రాంతాలు:

1. ఈ ఉత్తర ఉన్నత ప్రాంతాలను భారతీయ హిమాలయాలు అని పిలుస్తారు.

2. ఇవి ఏర్పడడానికి పూర్వం ఇవి ఉన్న ప్రాంతంలో 'టెథిస్' మహాసముద్రం ఉండేది.

3. సంపీడన బలాల వలన 'టెథిస్' మహాసముద్రము ముడుతలు పడి ప్రస్తుత హిమాలయాలుగా రూపాంతరం చెందాయి. ఈ విషయాన్ని ఈ క్రింది సిద్ధాంతాలు తెలియచేస్తున్నాయి.

① ఫలక విరూప కారక సిద్ధాంతము: ఫలక విరూపణ అనే పదాన్ని తొలిసారిగా ఉపయోగించిన వ్యక్తి టుజో విల్సన్.

② శాస్త్రీయంగా ఫలక విరూపకారక సిద్ధాంతాన్ని ప్రతిపాదించిన వ్యక్తి TMJ Morgan.

③ ఇతని సిద్ధాంతం ప్రకారం ఫలకలు చలించినపుడు క్రింది భూస్వరూపాలు ఏర్పడతాయి.

④ రెండు ఖండ ఫలకాలు ఎదురెదురుగా వచ్చినపుడు ముడుత పర్వతాలు ఏర్పడతాయి.

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

ఈ ప్రపంచంలోని ఎత్తైన శిఖరాలన్నీ సాధారణంగా వేటిలో ఉంటాయి

ముడుత పర్వతాలు:

North America : రాకీ

South America : ఆండీస్ (ప్రపంచంలో అత్యధిక పొడవైనవి)

Europe : ఆల్ప్స్

Asia : హిమాలయాలు (ప్రపంచంలో అతి తక్కువ వయసు కల్గినవి)

Africa : అట్లాస్

Antarctica : Trans Antarctica పర్వతాలు

Australia : Great dividing Range.

1. రెండు ఖండపలకలు దూరంగా వెళ్ళినపుడు ఏర్పడిన లోయల్లో నీరు చేరి మహా సముద్రాలు ఏర్పడతాయి.
2. ~~ఖండ~~ సముద్ర పలకలు దగ్గరగా వచ్చినపుడు 'అగాధాలు' ఏర్పడతాయి.
3. అగాధాలకు ప్రసిద్ధిగాంచిన మహా సముద్రం - 'పసిఫిక్'
4. పసిఫిక్ మహాసముద్రంలో ఉత్తరాన అగాధం - మేరియానా ట్రెంచ్ (11034 మీ)
5. అట్లాంటిక్ మహాసముద్రంలో ఉత్తరాన అగాధం - పోర్టోరికో ట్రెంచ్
6. హిందూ మహా సముద్రంలో ఉత్తరాన అగాధం - జావా ట్రెంచ్
7. రెండు సముద్ర పలకలు దూరంగా వెళ్ళినపుడు 'రిడ్జ్'లు ఏర్పడతాయి.
8. 'రిడ్జ్' లకు ప్రసిద్ధిగాంచిన మహా సముద్రం - అట్లాంటిక్

దీంట్లోని 'రిడ్జ్' "S" ఆకారంలో ఉండటం వలన అట్లాంటిక్ మహా సముద్రాన్ని "S" ఆకారంలో ఉన్నది అంటారు.

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

9. ఒక ఖండం. ఒక సముద్రం పలకలు దగ్గరగా వచ్చినపుడు ద్వీపవక్రాలు, అగ్నిపర్వతాలు ఏర్పడతాయి.

ప్రపంచంలో ఎత్తైన అగ్నిపర్వతం — అకాంకువా (చిలీ)

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

ఖండచలన సిద్ధాంతం

1. దీన్ని ప్రతిపాదించినవాడు - Alfred Wegner
2. ఇతని ప్రకారం ప్రారంభంలో ఉన్న మహా ఖండం పేరు - పేంజియా
3. దీని చుట్టూ ఉన్న నీటిని పాంథాలస్సా అంటారు.
4. పేంజియా మధ్యలో ఉన్న నీటిని "టెథిస్" సముద్రము అంటారు. దీనికి ఉత్తరంగా ఉన్న భాగాన్ని 'అంగారా/లారేన్షియా' అంటారు. దక్షిణంగా ఉన్నభాగాన్ని 'గోండ్వానా' అంటారు.
5. ఆల్ఫ్రెడ్ వెజెనర్ ప్రకారం ఖండచలనం ప్రారంభమైన యుగము - కార్బొనిఫిరస్
6. వెజెనర్‌కు సహకరించిన (లేదా) తారసారా ప్రపంచ పటాన్ని తయారు చేసిన వ్యక్తి - ఆంటానియో స్నైడర్

హిమాలయాలు:

1. హిమాలయాలను ఉత్తరం నుండి దక్షిణంగా 4 రకాలుగా వర్గీకరించవచ్చు.
   ① ట్రాన్స్ హిమాలయాలు
   ② హిమాద్రి
   ③ హిమాచల్
   ④ శివాలిక్
2. వీటిలో అత్యంత పురాతనమైనది - ట్రాన్స్ హిమాలయాలు
   " అతి తక్కువ వయసు గలది - శివాలిక్

① హిమాద్రి:

① సగటు ఎత్తు - 6,100 మీ. వెడల్పు 25 కి.మీ.
② ఇవి ఎత్తైన శిఖరాలకు ప్రసిద్ధి.
③ భారతదేశంలో ఎత్తైన శిఖరం - K_2 (8611 మీ)

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

Note: ఇది 'ఆక్రమిత కాశ్మీర్' (PoK) లో ఉంది.

④ హిమాద్రిలో ఉన్న ఎత్తైన శిఖరం - ఎవరెస్ట్ (8850 మీ)

Note: ఇది నేపాల్ లో ఉంది.

⑤ భారతదేశాన్ని హిమాద్రిలోని ఉన్న ఎత్తైన శిఖరం - కాంచన జుంగా (8598 మీ ఎత్తు)

⑥ Eurasia శిఖరాన్ని వివిధ పేర్లతో పిలుస్తారు.

ప్రాచీన పేరు — Peak - XV
నేపాల్ — సాగరమాత (Goddess of the sky)
టిబెట్ — చోంగ్ మా
చైనా — కోమొలంగ్మా
ఈవరెస్ట్ —

ⓐ హిమాచల్

1. దీని సరాసరి ఎత్తు - 4500 మీ. సరాసరి వెడల్పు - 80 కి.మీ.
2. ఇది పేద వివిధాలకు ప్రసిద్ధి.

పేదరికానికి కారణాలు

① హిమాచల్ ప్రదేశ్ : సిమ్లా, కులు, కాంగ్రా, డల్హౌసీ, ధర్మశాల
② ఉత్తరాంచల్ : నైనిటాల్, రాణిఖేత్, అల్మోరా, చక్రాటా
③ W. Bengal : డార్జిలింగ్, మీ.

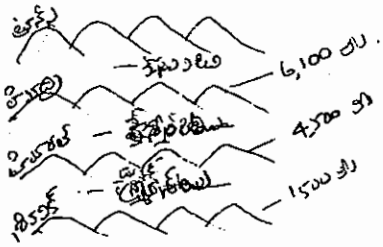
③ శివాలిక్

1. సరాసరి ఎత్తు - 1500 మీ. వెడల్పు - 50 కి.మీ.
2. ఇది భూకంపాలకు ప్రసిద్ధి

Note: భూకంపాలకు ప్రసిద్ధి కాంతం రాష్ట్రం - Assam

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

3. హిమాద్రికి, హిమాచల్‌కు మధ్య ఏర్పడిన లోయలు ఉన్నాయి. ఇవి అక్షరాల సారూప్యాన్ని ఉన్నాయి.

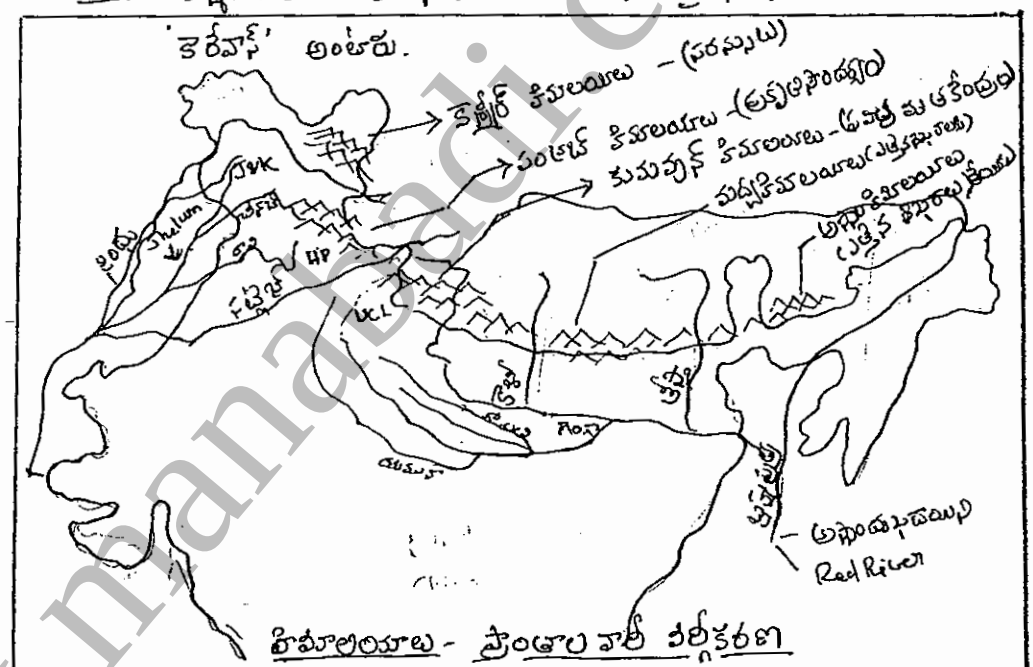
Eg:- కాశ్మీర్ లోయ.

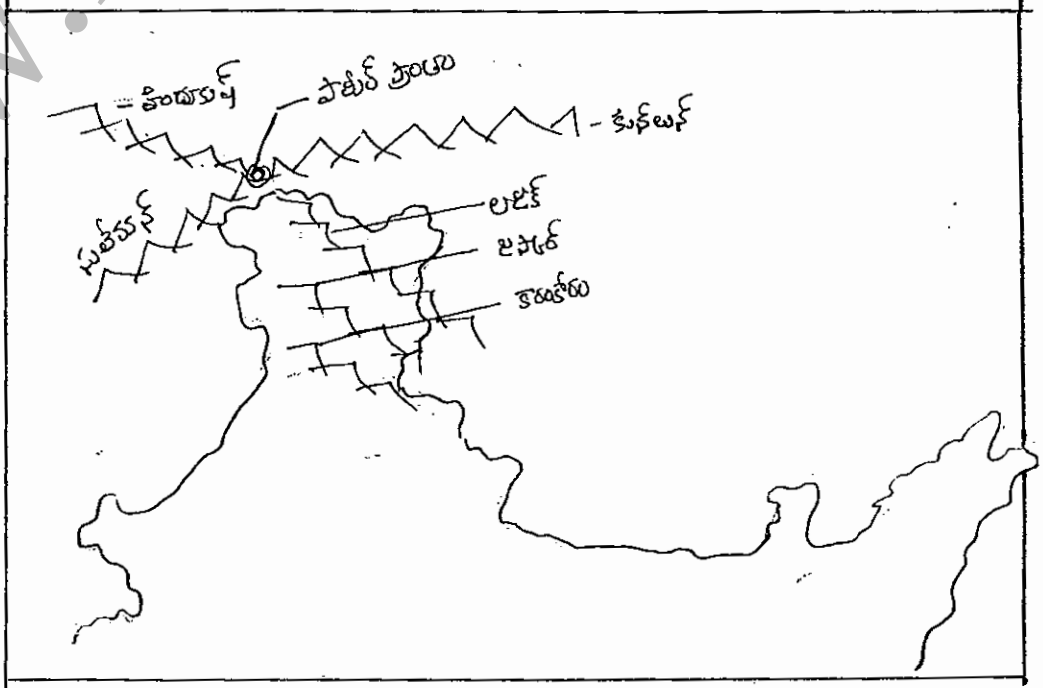
4. హిమాచలకు, శివాలిక్‌కు మధ్యలో ఉన్న సమతల వైశాల్యాలను "దూన్" అంటారు.

Eg:- J&K : కోట్లిదూన్, ఉదంపూర్ దూన్

ఉత్తరాంచల్ : దెహ్రదూన్, పాటీదూన్, చౌకంబ దూన్

Note: కాశ్మీర్ లోయలో హిమనీ నదాలతో కూడిన వైశాల్యాలను

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

1. హిమాలయాలను ప్రాంతాలవారీగా క్రింది విధంగా వర్గీకరించవచ్చు.

① కాశ్మీర్ హిమాలయాలు: ఇవి సింధు నదికి ఉత్తరాన వ్యాపించియున్నాయి.
ఇవి హిమనీ నదాలకు ప్రసిద్ధి. ప్రపంచంలో ఎత్తైన హిమనీనదం ఇక్కడే ఉంది (సియాచిన్).
సైచెంకో, బిస్పార్ వంటి అనేక హిమనీనదాలు వైశాల్యపరంగా అపారమైన స్థానంలో ఉన్నాయి

② పంజాబ్ హిమాలయాలు: ఇవి సింధు, సట్లెజ్ నదుల మధ్యలో ఉన్నాయి.
ఇవి పండ్లతోటలకు, ప్రకృతి సౌందర్యానికి ప్రసిద్ధి.

③ కుమావున్ హిమాలయాలు: ఇవి సట్లెజ్, కాళీ నదుల మధ్యలో ఉన్నాయి.
ఇవి ఆధ్యాత్మిక కేంద్రాలకు ప్రసిద్ధి చెందాయి.

Eg:- గంగోత్రి, యమునోత్రి, కేదార్‌నాథ్, బదరీనాథ్ లాంటి

ఇక్కడి లోయలను 'తాల్' అంటారు. ఇక్కడ సుమారు 360 లోయలు ఉన్నాయి.

Eg:- నైనీతాల్, భీంతాల్

④ మధ్యహిమాలయాలు: ఇవి కాళీ, తీస్తా నదులమధ్యలో ఉన్నాయి.
వీటిని స్థానికంగా సిక్కిం హిమాలయాలు, నేపాల్ హిమాలయాలు అంటారు.
ఇక్కడ ఉన్న ప్రముఖ శిఖరాలు "చుంబీలోయి"! ఇవి ఎత్తైన శిఖరాలకు ప్రసిద్ధి. నేపాల్‌లో ఈ పర్వతాలను 'నగబిచ్చ' 'మహాభారత్' పర్వతాలు అంటారు. ఇవి ట్రాన్స్ హిమాలయాలతో కలిసి ఉండవు.

⑤ ఇక్కడ ఉన్న ఎత్తైన శిఖరాలు: ఎవరెస్ట్, కాంచనగంగ, మకాలూ, లోత్సే, ధవళగిరి, అన్నపూర్ణ లాంటి

⑤ అస్సాం హిమాలయాలు: ఇవి తీస్తా బ్రహ్మపుత్ర నదుల మధ్యలో ఉన్నాయి.
ఇవి ప్రముఖమైన క్షేత్రాలకు ప్రసిద్ధి. ఇక్కడ ఉన్న ప్రముఖ లోయలు - సుబన్‌సిరి లోయలు. ఇది చేయకు ప్రసిద్ధిగాంచినది. ఇక్కడ ఉన్న వరుస

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

లోక్‌టక్. ఇక్కడ ఉన్న అతిపెద్ద నదీ ఆధార దీవి – మణిపూర్.

ట్రాన్స్ హిమాలయాలు:

1. భారత్‌కు ఉత్తరాన 'ట్రాన్స్ హిమాలయాలు' ఈ క్రింది శ్రేణులుగా విస్తరించి ఉన్నాయి.
   ① హిందూకుష్ — ఆఫ్ఘనిస్తాన్
   ② పాకిస్తాన్ సులేమాన్ — పాకిస్తాన్
   ③ కునలున్ - చైనా
   ④ లడక్, జస్కార్, కారకోరం - భారత్

2. కారకోరం పర్వతాలలో అతి ఎత్తైన శిఖరం - K_2. దీనికి గల మరియొక పేరు - గాడ్విన్ ఆస్టిన్
   దీన్ని ఇండియాలో - కృష్ణగిరి
   చైనా - క్వోగిర్
   పాకిస్తాన్ - చాగోరి

   Note: ఇది ప్రపంచంలోనే 2వ ఎత్తైన శిఖరం. భారత్‌లో అతి ఎత్తైన శిఖరం — 8611 మీ.

3. భారత్‌కు ఉత్తరాన ఉన్న కైలాస పర్వతాలను చైనాలో 'స్వాంగ్‌దైజ్' పర్వతాలు అంటారు.

హిమాలయాలు – విస్తరణ:

1. హిమాలయాల్లోని హిమాద్రి మరియు హిమాచల్ అరుణాచల్ ప్రదేశ్ మీదుగా మయన్మార్‌లోకి విస్తరించి ఉన్నాయి. అరుణాచల్ ప్రదేశ్‌లో వీటిని పూర్వాచల్ పర్వతాలు అంటారు.
2. మయన్మార్‌లో వీటిని 'అరకాన్‌యోమా' పర్వతాలు అంటారు.

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

3. ఈశాన్య రాష్ట్రాలలో ఇవి వివిధ పేర్లతో పిలవబడతాయి.

నాగాలాండ్ — నాగా కుందేలు, కొకియో కుందేలు

మణిపూర్ — మణిపూర్ కుందేలు

మిజోరం — మిజో, ఖుచెయి కుందేలు

~~త్రిపుర~~ మేఘాలయ — సాతో, ఇన్ని, అంబుంతియా

అస్సాం — మికిర్, బర్రైల్

4. సాధారణ కుందేలు J&K నుండి అరుణాచల్ ప్రదేశ్ వరకు మాత్రమే ఉన్నాయి కింది రెండు పేర్లతో పిలవబడ్డాయి.

J&K - ఎరుపు కుందేలు

ఉత్తరాంచల్, UP - ముద్దో

సిక్కిం - చురియా, సురియా

అరుణాచల్ ప్రదేశ్ - అబోర్, డాఫ్లా, మిరి, మిష్మి

5. W Bengal కు ఈశాన్య రాష్ట్రాలకు మధ్యన ఉన్న భాగమైన ఇరుకు ప్రదేశాన్ని 'మాల్డా' గ్యాప్' అంటారు.

<u>ఉత్తర మైదానాలు:</u>

కంప్యూటింగ్ - పేటెంట్

[illegible]

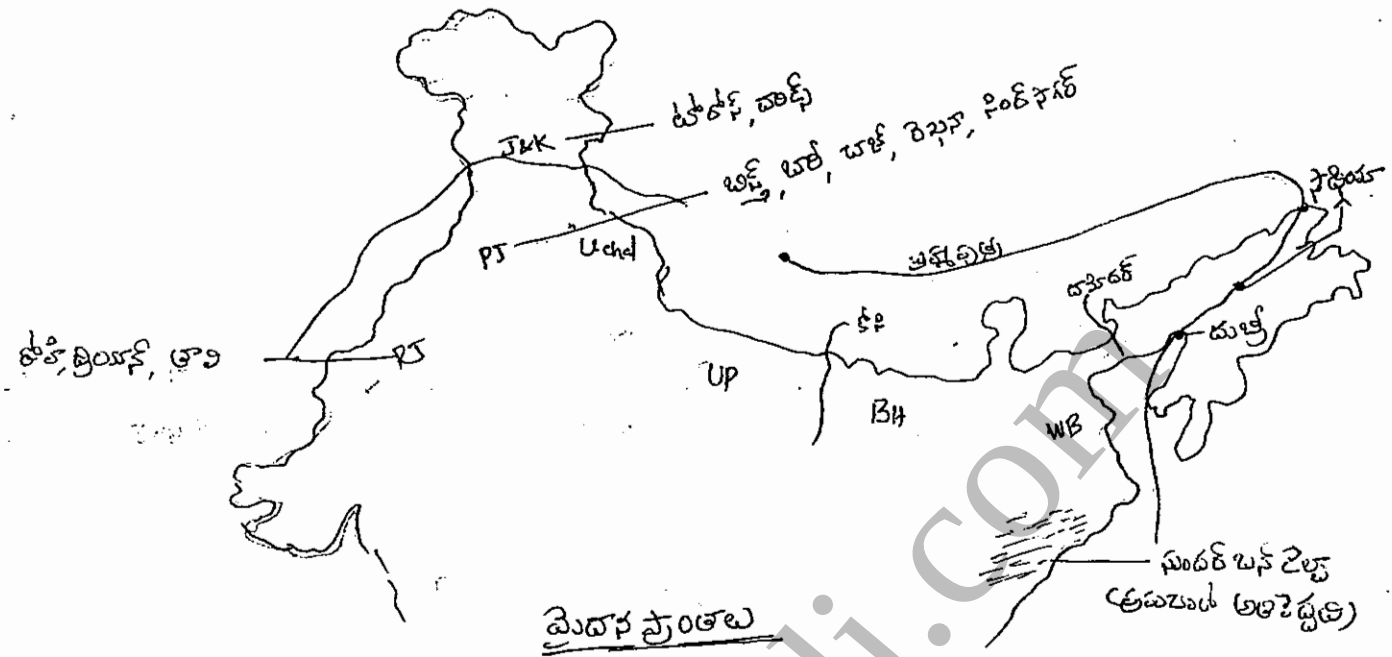
[illegible]

కంప్యూటింగ్ — [illegible]

[illegible] — స్ట్రాటజిక్ ప్రదేశం

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

పెద్ద ప్రాంతాలు

BISI = BIAS - SATLEZ
BARI = BIAS - RAVI
CHAJ = CHINAB - JHEELUM
RECHANA = RAVI CHINAB
SINDHSAGAR = SINDH - JHEELUM

1. పెదనాలు 2 రకాలు

① నిక్షేపణ పైదానాలు : ఇవి ఈ రెండు కారకాల వలన ఏర్పడుతాయి

ⓐ నదీవలన — లాయిస్ పైదానాలు

② ఎడారులు గాలివలన ఏర్పడే ఇసుక దిబ్బలను మరో రకాన్ని చూడ్డి లాంటిదర్శన చెలుపైతాయి.

① అధిచుంద్రకరంగా ఉంటే బార్ఖానే అంటారు - ఇవి గతిశీలతను తెలియచేస్తాయి.

② అరబ్బుల కత్తి ఆకారంలో ఉంటే సైఫ్ అంటారు

~~③ తుపాలు~~

ⓑ నదీవలన

① లేక్ మాడ్ పైదానాలు :- ఇవి వ్యర్థ పదాల వల్ల విషపూరిత ఆకారంలో ఏర్పడుతాయి

② వరదపైదానాలు :- - యివ్వనదుల నదీ వరదల వల్ల ఏర్పడతాయి. ఇవి 4 రకాలు

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

① బబర్ : పర్వత పాదాలవద్ద సిల్టు రాళ్ళతో కూడిన సచ్ఛిద్రమండలం (Transparent)

② బంగర్ : నదికి దూరంగా ముదురు పసుపు రంగులో ఇవి ఏర్పడతాయి. ఇవి పురాతనమైన నేలలు మరియు తక్కువ సారవంతమైనవి.

③ ఖాదర్ : ఇవి నదికి ఇరువైపుల చాలా దగ్గరగా ఏర్పడతాయి. ఇవి లేత రంగులో ఉండి ఎప్పుడూ కొత్తవిగానే ఉంటాయి. ఇవి ఎక్కువ సారవంతమైన నేలలు

④ టెరాయి: బబరు వద్ద ఇంకిపోయిన నీరు కొంతదూరం తర్వాత పైకి వచ్చి ఏర్పడిన చిత్తడిప్రాంతాన్ని టెరాయి అంటారు. హిమాలయాల్లో ఈ టెరాయి వద్ద దట్టమైన అడవులు ఉన్నాయి.

③ సముద్రం వల్ల

1 సముద్రం వల్ల ఏర్పడిన నిక్షేపణ మైదానాన్ని 'బీచ్' అంటారు. ఇవి 3 రకాలు

① ఇసుక బీచ్ : ఇసుక

② షింగిల్ బీచ్ : పెద్ద పెద్ద రాళ్ళతో ఉంటుంది

③ పెబ్ బీచ్ : రెండూ కలిసి ఉంటాయి.

2. ఈ బీచ్‌వద్ద నది వృద్ధ వ్యవస్థలో డెల్టాలు ఏర్పరుస్తుంది.

3. గంగానది డెల్టాను 'డిబోటల్' డెల్టా అంటారు.
మహానది డెల్టాను 'లోబేట్' డెల్టా అంటారు.
నర్మదానది డెల్టాను 'ఎస్ట్యూరియన్ డెల్టా' అంటారు.

④ అంతర్భూమిజలం వలన

దీనివల్ల ఏర్పడే నిక్షేపణ మైదానాన్ని 'టెర్రరోసా' మైదానం అంటారు.

⑤ హిమనీనదం వలన

దీనివలన ఏర్పడే మైదానాన్ని 'టిల్ / డ్రిఫ్ట్' మైదానం అంటారు.

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

క్రీస్తుపూర్వపు మైదానాలు

1. గాలివల్ల ఏర్పడే క్రమక్షయమైదానాన్ని పెడిప్లేన్ అంటారు.
2. భూమిలన ఏర్పడే క్రమక్షయ మైదానాన్ని - 'పెనిప్లేన్' అంటారు
3. సముద్రతరంగాల వలన ఏర్పడిన క్రమక్షయమైదానాన్ని - 'స్ట్రాండ్ ప్లాట్' మైదానం అంటారు.
4. అతర్భేమజలం వల్ల ఏర్పడిన క్రమక్షయమైదానాన్ని - కార్స్ట్ మైదానం అంటారు
5. హిమనీనదాల వల్ల " " - హిమనీనదమైదానం అంటారు

స్థూలంగా ఈ మైదానంలో పర్వతాలు ఉంటాయి.

Ex:- Tarai ను పాదపర్వతీయ మైదానం అంటారు.

భారత్ - మైదానాలు

భారతదేశ మైదానాలను రెండు విధంగా వర్గీకరించవచ్చు.

① కాల్పనిక మైదానాలు: ఇక్కడ ఈ రెండు భూస్వరూపాలు ఉన్నాయి. అవి

ⓐ డోలోస్ :- సింధునది ప్రవాహమార్గంలో ఏర్పడిన నదీ అవక్షేప నిక్షేపాలు

ⓑ దొండ్ :- ఈ నిక్షేపాలలో నీరు చేరి ఏర్పడిన సరస్సులు.

② పంజాబ్ మైదానాలు: ఈ మైదానము 'దో అబ్' లకు ప్రసిద్ధి. ఈ మైదానంలో రెండు దోఅబ్ లు ఉన్నాయి. అవి

ⓐ బిస్ట్ :- బియాస్ - సట్లెజ్ నదుల మధ్య ఉంది.

ⓑ బారి :- బియాస్ - రావి నదులమధ్య ఉంది.

ⓒ చజ్ :- చీనాబ్ - జీలం

ⓓ రెచ్నా :- రావి - చీనాబ్

ⓔ సింద్‌సాగర్ : సింధు - జీలం

'అబ్' అనగా నీరు.

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

③ రాజస్థాన్ ప్రాంతాలు: ఇక్కడ ప్రాంతాన్ని రాజస్థాన్ బాగర్ / మరుస్థలి ప్రాంతాలు అంటారు. ఇక్కడ కొండి భూస్వరూపాలు ఉన్నవి. అని.

④ రోహీ :- సారవంతమైన ఇసుక నేలలు

⑤ బ్రియోన్ :- కలిలే ఇసుక దిబ్బలు

⑥ ఢాలీ : లూనీ నది చుట్టూ ఉన్న సారవంతమైన ప్రాంతం.

④ గంగా మైదానము: ఇది 3 భాగాలు

① ఎగువ గంగా :- ఉత్తరాంచల్, UP లలో ఉన్నాయి.

② మధ్య గంగా మైదానం: బీహార్

③ దిగువ గంగా : West Bengal (Kolkata - The joy of city)

ఈ దిగువ గంగా ప్రాంతాలో ఉన్న అతిపెద్ద డెల్టా- 'సుందర్ బన్' డెల్టా. ఇది ప్రపంచంలోనే అతిపెద్దది.

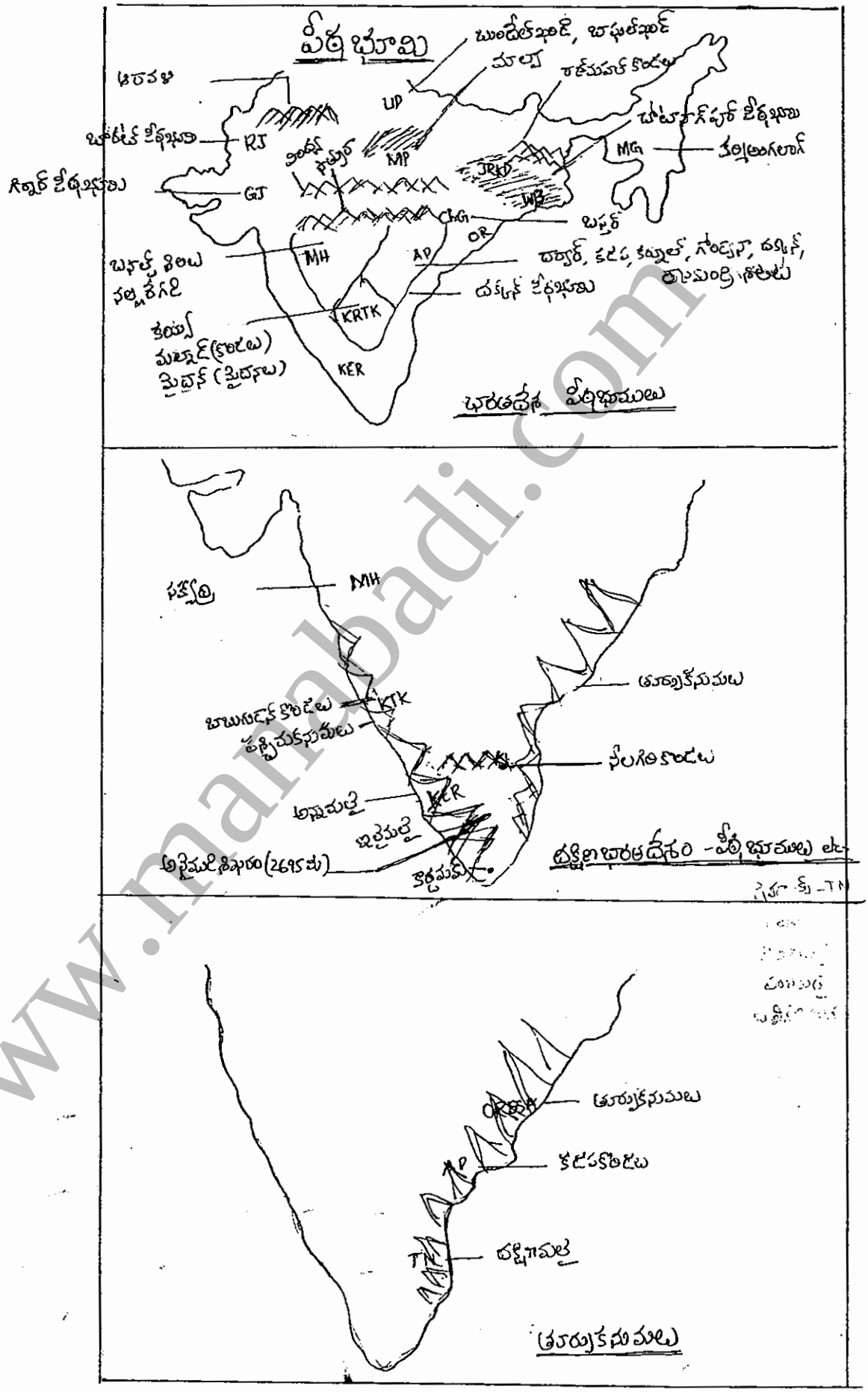
ఇక్కడ పెరిగే వృక్షం పేరు - సుందరి

⑤ బ్రహ్మపుత్ర మైదానం: ఇది అస్సాంలోని 'సాదియా' నుండి 'దుబ్రీ' వరకు ఉన్నది. ఈ రెండు ప్రాంతాల మధ్యే ఉన్న నదీమార్గాన్ని 'National Water Way - II' గా గుర్తించారు. ఈ మైదానం త్రిభుజాకారంలో ఉంది.

మాగీహార్ లో ఉన్న మైదానం పేరు - కాచర్ మైదానం

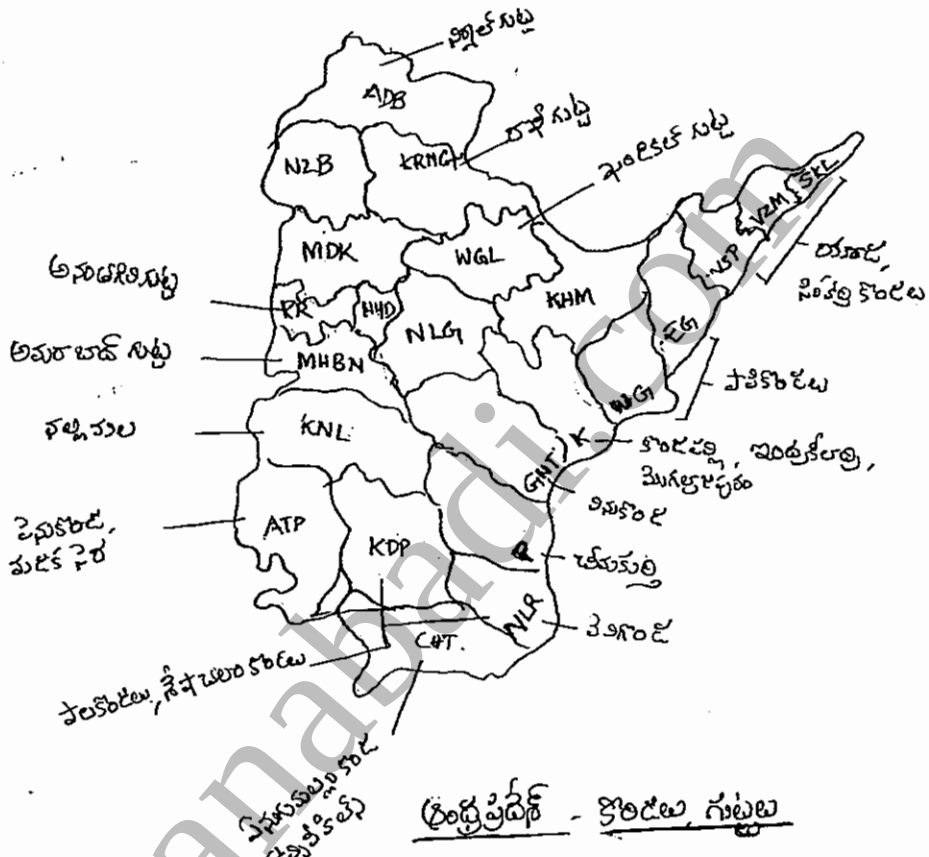
www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright violation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

ఆంధ్రప్రదేశ్ - కొండలు, గుట్టలు

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

ద్వీపకల్ప భారతదేశంలో 2 రకాలుగా వర్గీకరించవచ్చు

① నవీన భారతదేశం లేదా శుద్ధ ఆధునిక ప్రాంతం: ఈ భారతదేశాన్ని పశ్చిమం నుండి తూర్పుకు ఈ క్రింది విధంగా వర్గీకరించవచ్చు

(a) కడేవార్ భారతదేశం – గుజరాత్
(b) గిర్నార్ భారతదేశం – గుజరాత్
(c) మేవార్ భారతదేశం – ఆరావళి పర్వతాల చుట్టూ ఉన్నప్రాంతం (రాజస్థాన్)
(d) మధ్యభారత్ పఠార్ – మధ్యప్రదేశ్
(e) బుందేల్‌ఖండ్ – UP
(f) బాఘేల్‌ఖండ్ – UP and MP

② మాల్వా భారతదేశం: – UP and MP

Note: మాల్వా భారతదేశానికి పశ్చిమాన ఆరావళి, ఉత్తరాన బుందేల్‌ఖండ్ తూర్పున రాజమహల్ కొండలు (ఝార్ఖండ్) దక్షిణాన సాత్పురా పర్వతాలు ఉన్నాయి.

(f) ఛత్తీస్‌గఢ్ భారతదేశం – ఛత్తీస్‌గఢ్
(g) ఛోటానాగ్‌పూర్ భారత – ఝార్ఖండ్-and WB.

Note: భారతదేశంలో 'ఛోటానాగ్‌పూర్' భారతదేశాన్ని పిలిచేవారు. అందువల్ల దీన్ని బ్రిటిష్‌వాళ్ళు 'రూర్' అనే పేరుతో పిలుస్తూ 'రూర్ ఆఫ్ ఇండియా' అన్నారు.
(రూర్ ఆఫ్ ఇండియా – పశ్చిమ / జర్మనీ)

(h) షిల్లాంగ్ భారతదేశం: – మేఘాలయ
(i) కర్బీ అంగ్లాంగ్ భారతదేశం – మేఘాలయ.

పైన తెలిపిన భారతదేశాలన్నీ సాత్పురా పర్వతాలకు ఉత్తరాన వ్యాపించి ఉన్నాయి.

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

② దక్కన్ పీఠభూమి: ఇది భారత్‌లో అత్యంత పురాతనమైన పీఠభూమి. ఈ పీఠభూమిలో గోదావరి నది పుట్టడం వలన భారత్‌లో అతి పురాతనమైన నదిగా గోదావరిని చెప్పుకుంటారు. ఈ పీఠభూమిలో త్రిభుజాకారంలో ఉంటుంది. దీన్ని ఈ క్రింది భాగాలుగా విభజించవచ్చు.

ⓐ మహారాష్ట్ర పీఠభూమి : ఇది అగ్నిశిలలతో ఏర్పడి నల్లరేగడి నేలలకు ప్రసిద్ధిచెందినది.

ⓑ కర్నాటక పీఠభూమి : ఈ పీఠభూమిలో పర్వతాలతో కూడి ఉన్న ప్రాంతాన్ని 'మల్నాడ్' పీఠభూమి అంటారు. మైదానం కలిగియున్న ప్రాంతాన్ని 'మైదాన్' పీఠభూమి అంటారు.

Note: దక్షిణ భారతదేశంలో అత్యంత ఎత్తైన రాష్ట్రం 'కర్నాటక'. కన్నడ భాషలో 'కరునాడు' అనగా ఎత్తైన అని అర్థం.

ⓒ తెలంగాణా పీఠభూమి: ఈ పీఠభూమి తెలంగాణా రాయలసీమలలో కఠినమైన శిలలతో విస్తరించి ఉన్నది. ఈ శిలలను క్రింది విధంగా వర్గీకరించవచ్చు

① ధార్వార్ శిలలు — ఇవి భారత్‌లో అతిపురాతనమైన శిలలు విలువైన ఖనిజాలకు ప్రసిద్ధి

② కర్నూలు శిలలు — ఇవి ప్రకృతి ఉత్పాతాలను తట్టుకొని ఏర్పడిన శిలలు. ఇవి బెరైటీస్ ఖనిజానికి ప్రసిద్ధి.

③ కడప శిలలు — ఇవి కడప ప్రాంతంలో విస్తరించిన. కృష్ణా పట్టి, మంగంపేట ప్రాంతంలో బెరైటీస్, సున్నపురాయి యురేనియం వెలికి తీయబడుతున్నాయి.

④ గోండ్వానా శిలలు — ప్రకృతి ఉత్పాతాలు సంభవించినపుడు భూమిలోకి చేరిన జీవసంబంధ కళేబరాలు ముఖ్యంగా వృక్షాలు నదీ పరీవాహక ప్రాంతంలో గోండ్వాన శిలలుగా రూపాంతరం చెందాయి.

Eg:- గోదావరి నదీ పరీవాహక ప్రాంతంలో లభించే బొగ్గు.

(గోదావరి: Adilc, KRNG, WGL, KHAM ..

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

5) **ఖనిజ శిలలు** :- అగ్ని పర్వత ఉద్భేదనం జరిగినపుడు ఈ శిలలు ఏర్పడ్డాయి. ఇవి కూడా విలువైన ఖనిజాలకు ప్రసిద్ధి.

Eg:- బంగారం, వజ్రాలు

6) **రసాయనిక శిలలు**: సముద్ర సంబంధ ప్రకృతి ఉత్పాతాలు జరిగినపుడు తీరప్రాంతంలో ఉన్న ఇసుకతో ఇవి ఏర్పడ్డాయి. ఈ శిలలు యురేనియం, సహజ వాయువులకు ప్రసిద్ధి.

శిలలు - రకాలు

స్వభావరీత్యా శిలలు 3 రకాలు

1) **అగ్ని శిలలు**: ఇవి అగ్నిపర్వత ప్రక్రియ వలన ఏర్పడతాయి. ఇవి భూమిపై ఘనపదార్థాల రీత్యా విస్తరించి యుంటాయి. ఈ శిలల్లో ఎటువంటి శిలాజాలు కన్పించవు. వీటిని ప్రాథమిక శిలలు లేదా మూలశిలలు అంటారు.

Eg:- బసాల్ట్, గ్రానైట్ -(భూ అంతర్భాగంలో)
(భూ ఉపరితలం)

2) **అవక్షేప శిలలు**: ఇవి భూ ఉపరితలంపై వైశాల్యరీత్యా విస్తరించి ఉన్నాయి. ఇవి పొరలు పొరలుగా ఏర్పడతాయి. అందువల్ల వీటిని స్తరిత శిలలు అంటారు. వీటిలో శిలాజాలు లభ్యమగును

Eg:- క్వార్ట్జ్ (ఇసుకతో ఏర్పడును)

3) **రూపాంతర శిలలు**: ఇవి, భూమిపై ఉన్న మరియు అంతర్భాగంలో ఉన్న పీడనం, ఉష్ణోగ్రత మొ॥ కారణాల వలన ఈ శిలలు ఏర్పడతాయి.

Eg:- బసాల్ట్ శిల పచ్చరాయిగా రూపాంతరం చెందుట
షేల్ (బంకమట్టి) పలకరాయిగా " "
సున్నపురాయి పాలరాయిగా " "
బొగ్గు వజ్రంగా " "

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

తూర్పు కనుమలు

తూర్పు కనుమలు :

ఇవి ఈశాన్యంగా సువర్ణరేఖ నదినుండి దక్షిణంగా కావేరి నదివరకు వ్యాపించాయి. వీటిని ఈ విధంగా వర్గీకరించవచ్చు.

① ఉత్తర లేదా తూర్పుకొండలు : ఇవి ఒరిస్సా రాష్ట్రంలో సువర్ణరేఖ నది నుండి మహానదిమీదుగా వంశధార నదివరకు వ్యాపించి ఉన్నాయి. వీటిలో ముఖ్యమైనవి అర్మకొండ, గాలికొండ, సింగ్రంగుట్ట. ఇక్కడ ఎత్తైన శిఖరం మహేంద్రగిరి.

② కడపకొండలు: ఇవి వంశధార నది నుండి పెన్న నది వరకు వ్యాపించి ఉన్నాయి. వీటిని ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో వివిధ పేర్లతో పిలుస్తారు.

శ్రీకాకుళం, విజయనగరం, విశాఖపట్నం	-	అరకు కొండలు, సింహాచలం కొండలు
తూర్పు, పశ్చిమ	-	పాపికొండలు
కృష్ణా	-	మొగల్రాజపురం, కొండపల్లి, ఇంద్రకీలాద్రి
గుంటూరు	-	వినుకొండ, గుత్తికొండ, మంగళగిరి కొండ కోటప్పకొండ, కొండవీటి కొండ
ప్రకాశం	-	చీమకుర్తి కొండలు
నెల్లూరు	-	వెలికొండలు, ఎర్రమల కొండలు
అనంతపురం	-	పెనుకొండ, మడకశిర, మల్లప్పకొండ
కర్నూలు	-	నల్లమలై
చిత్తూరు	-	శేషాచలం కొండలు, ఏనుగుమల్లమ్మకొండ (హార్స్లీ హిల్స్)
కడప	-	శేషాచలం కొండలు, పాలకొండలు

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

ఆదిలాబాద్ - నిర్మల్ గుట్టలు
కరీంనగర్ - రాఖీ గుట్టలు
వరంగల్ - కుందికల్ గుట్టలు
ఖమ్మం - పాపికొండలు, ధూమకొండలు
రంగారెడ్డి - అనంతగిరి గుట్టలు
మహబూబ్‌నగర్ - అమరాబాద్ గుట్టలు / అమ్రాబాద్ గుట్టలు
నల్గొండ - యాదగిరి గుట్ట

③ దక్షిణ కొండలు (లేదా) తమిళనాడు కొండలు: ఇవి పులికాట్ సరస్సునుండి కావేరీ నది పరీవాహకప్రాంతం వరకు వ్యాపించి ఉన్నాయి. వీటిలో ముఖ్యమైనవి షెవరాయ్స్, జింజి, గోండుమలై, పంచమలై, బిలిగిరి రంగన్.

పై తూర్పుకనుమలలో అతి ఎత్తైన శిఖరం - చింతపల్లి (1680 మీ.)

Note: మహేంద్రగిరి శిఖరం 1501 మీ. ఎత్తులో ఒరిస్సాలోని గంజాం జిల్లాలో ఉంది.

పశ్చిమ కనుమలు:

ఇవి ఉత్తరాన తపతీనది నుండి దక్షిణాన కన్యాకుమారి వరకు వ్యాపించి ఉన్నాయి. వీటిని క్రింది విధంగా వర్గీకరించవచ్చు.

① సహ్యాద్రి పర్వతాలు: ఈ పేరుతో మహారాష్ట్రలో పిలుస్తారు. ఇక్కడ ఎత్తైన శిఖరం కల్సుబాయ్. ఇతర శిఖరాలు సాలేహేర్, హరిశ్చంద్ర శిఖరం.

② బాబాబుడన్ పర్వతాలు: ఈ పేరుతో కర్ణాటకలో పిలుస్తారు. ఇక్కడ ఎత్తైన శిఖరం 'వావులమలై'! ఇతర శిఖరాలు ముల్లుకేర్, కుద్రేముఖ్ (ఇనుపఖనిజానికి ప్రసిద్ధి)

③ అన్నామలై పర్వతాలు: ఈ పేరుతో కేరళలో పిలుస్తారు. ఇక్కడ ఎత్తైన శిఖరం అనైముడి.

Note: దక్షిణ భారతదేశంలో (లేదా) ద్వీపకల్ప భారతదేశంలో (లేదా) అన్నామలై పర్వతాలలో అతి ఎత్తైన శిఖరం 'అనైముడి' - (2695 మీ)

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

1. అన్నమలైకు దక్షిణాన ఉన్నపర్వతాలను ఇలైమలై అని పిలుస్తారు. అక్కడ యూకలిప్టస్ ఎక్కువగా పండడంవలన వీటిని 'కూనూర్' కొండలు అని కూడా పిలుస్తారు.

2. ఈ ఇలైమలై పర్వతాలు తమిళనాడులో 'పళని' కొండలుగా పిలవబడతాయి.

3. ఇక్కడ ఉన్న ప్రముఖ కేంద్రం 'కొడైకెనాల్'.

నీలగిరి పర్వతాలు

1. ఊటీ, పశ్చిమ కనుమలు అన్నమలైకు, ఇలైమలైకు మధ్యన కేరళ వద్ద కలిసిపోతాయి. ఇక్కడ వీటిని 'నీలగిరి' పర్వతాలు అంటారు.

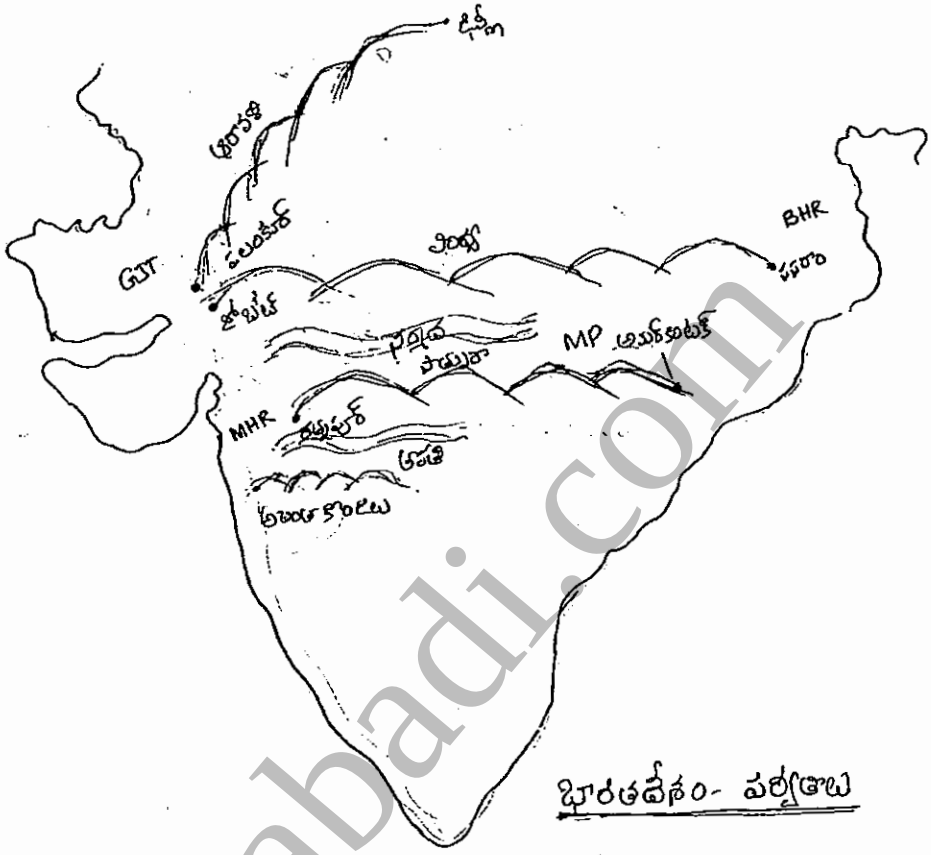
2. ఈ నీలగిరి పర్వతాలలో ఎత్తైన శిఖరం - దొడబెట్ట (2637 మీ)

3. ఇక్కడి ప్రముఖ కేంద్రం ఊటీ / ఉదకమండలం.

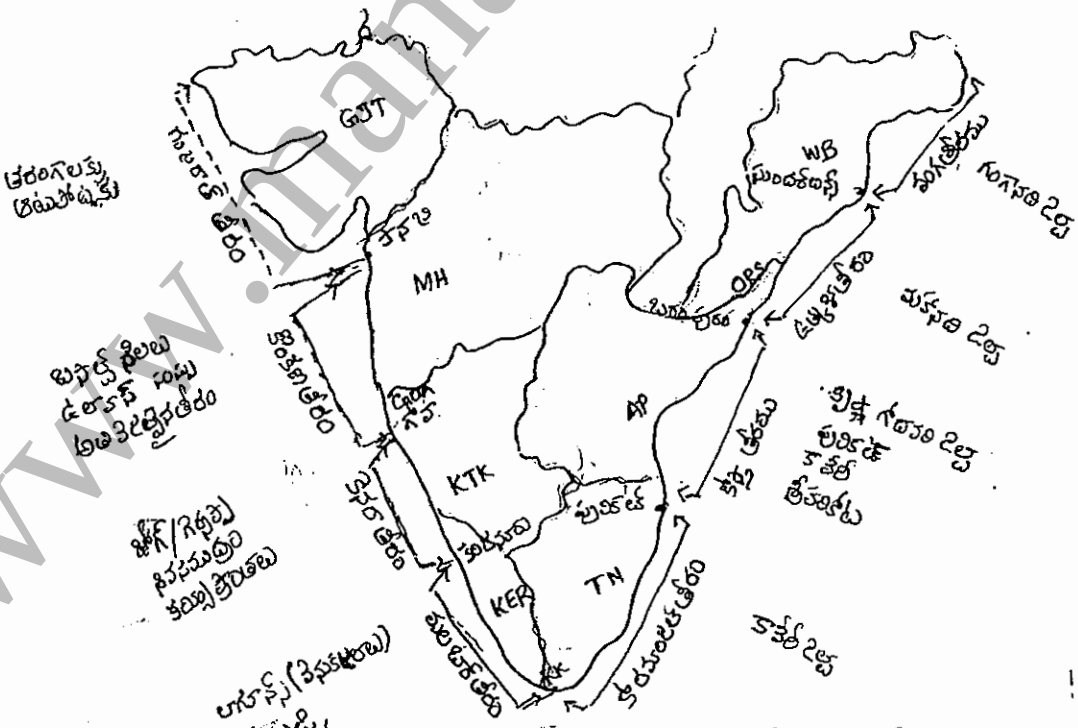
4. ప్రముఖ ఓలపాలు - కలపట్టి

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

భారతదేశం- పర్వతాలు

భారతదేశం - తీరమైదానాలు

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

పర్వతాలు:

గ్రేటర్ పర్వతాలు : ఇవి సుమారుగా పలంపూర్ నుండి ఢిల్లీ వరకు వ్యాపించి ఉన్నాయి.

1. ఇందులో ఉన్న ప్రముఖ శిఖరం - గురుశిఖర్
2. " కేంద్ర విడిది - మౌంట్ అబు
3. " క్షేత్రదేవాలయం - ఉల్వార

వింధ్య పర్వతాలు:

1. ఇవి సుమారుగా భోపాల్ నుండి బీహార్ లోని సహసారాం వరకు వ్యాపించి ఉన్నాయి.
2. ఇందులో ప్రముఖ పర్వత శ్రేణి - కైమూర్
3. ఈ పర్వతాలు పలారాంకి ఉత్తరాన ఉన్నాయి.
4. నర్మద నదిని 'మార్బుల్ రివర్' అంటారు

సాత్పురా పర్వతాలు:

1. ఇవి మహారాష్ట్రలోని ధూలియా నుండి మధ్యప్రదేశ్ లోని అమర్‌కంటక్ వరకు వ్యాపించి ఉన్నాయి.
2. ఇందులో ప్రముఖ పర్వత శిఖరం - ధూల్‌ఘర్
3. ప్రముఖ కేంద్ర విడిది - పచమరి
4. ప్రముఖ జలపాతం - ధుపగఢ్
5. సాత్పురా పర్వతాలను పశ్చిమాన పరంగా వింధ్యపర్వత శ్రేణులు కలుస్తాయి.

ఉత్తరం - మహాదేవ కొండలు

కొండలు - గవ్యల్‌ఘర్ కొండ

తూర్పు - మైకల పర్వతాలు

పశ్చిమాన - రాజపిప్లా కొండలు

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

తీరమైదానాలు

భారత తీరమైదానాన్ని 2 భాగాలుగా విభజించవచ్చు.

① పశ్చిమ తీరమైదానం:

1. ఇక్కడి తీరాన్ని గుజరాత్ తీరం అంటారు. ఇది రాతిపోట్లకు ప్రసిద్ధి.
2. ఇక్కడి ప్రముఖ ఓడరేవు - కాండ్లా

② మహారాష్ట్ర మైదానం:

1. దీన్నే కొంకణ్ తీరం అనికూడా అంటారు. ఇందులో గోవా కూడా కలిసి ఉంటుంది.
2. ఇది బసాల్ట్ శిలలకు ప్రసిద్ధి.
3. ఇక్కడ ఉన్న ప్రధానమైనది - ఉల్హాస్
4. ఈ తీరమైదానం అధికంగా వెడల్పైనది.

③ కర్ణాటక మైదానం:

1. ఇక్కడి తీరాన్ని కెనరా తీరం అంటారు.
2. ఇది కయ్యలకు ప్రసిద్ధి.
3. ఇక్కడి ప్రముఖ ఓడరేవులు - మంగళూరు/మోగ్, పనంబూర్.

④ కేరళ మైదానం:

1. ఇక్కడి తీరాన్ని మలబార్ తీరం అంటారు.
2. ఇది లాగూన్లకు ప్రసిద్ధి.
3. కేరళలో కేటిని స్థానికంగా - కాయిల్స్ అని అంటారు.
4. ఇక్కడి ప్రముఖ పాయలు - అష్టముడి, వెంబనాడ్

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

② తూర్పుతీర మైదానం: దీన్ని రెండు భాగాలున్నాయి.

① తుళునాడు మైదానం: ఇక్కడి తీరాన్ని కొరమండల్ తీరం అంటారు.

దీని ప్రాచీన నామం 'చోళమండలం'.

ఇక్కడి ప్రముఖ రేవు - కావేరీ రేవు.

③ ఆంధ్ర మైదానం:

1. ఇక్కడి తీరాన్ని కోస్తా / సర్కార్ తీరం అంటారు
2. ఇక్కడి ప్రధాన పరిశ్రమలు ఫ్లాంకెట్, కొల్లేరు.
3. ప్రధాన రేవు - KG రేవు
4. ప్రధానతీరం - కోరమండల్

④ ఒరిస్సా మైదానం:

1. దీన్ని ఉత్కళ తీరం అనికూడా అంటారు.
2. ఇక్కడి ప్రముఖ రేవు - మహానది రేవు

3.

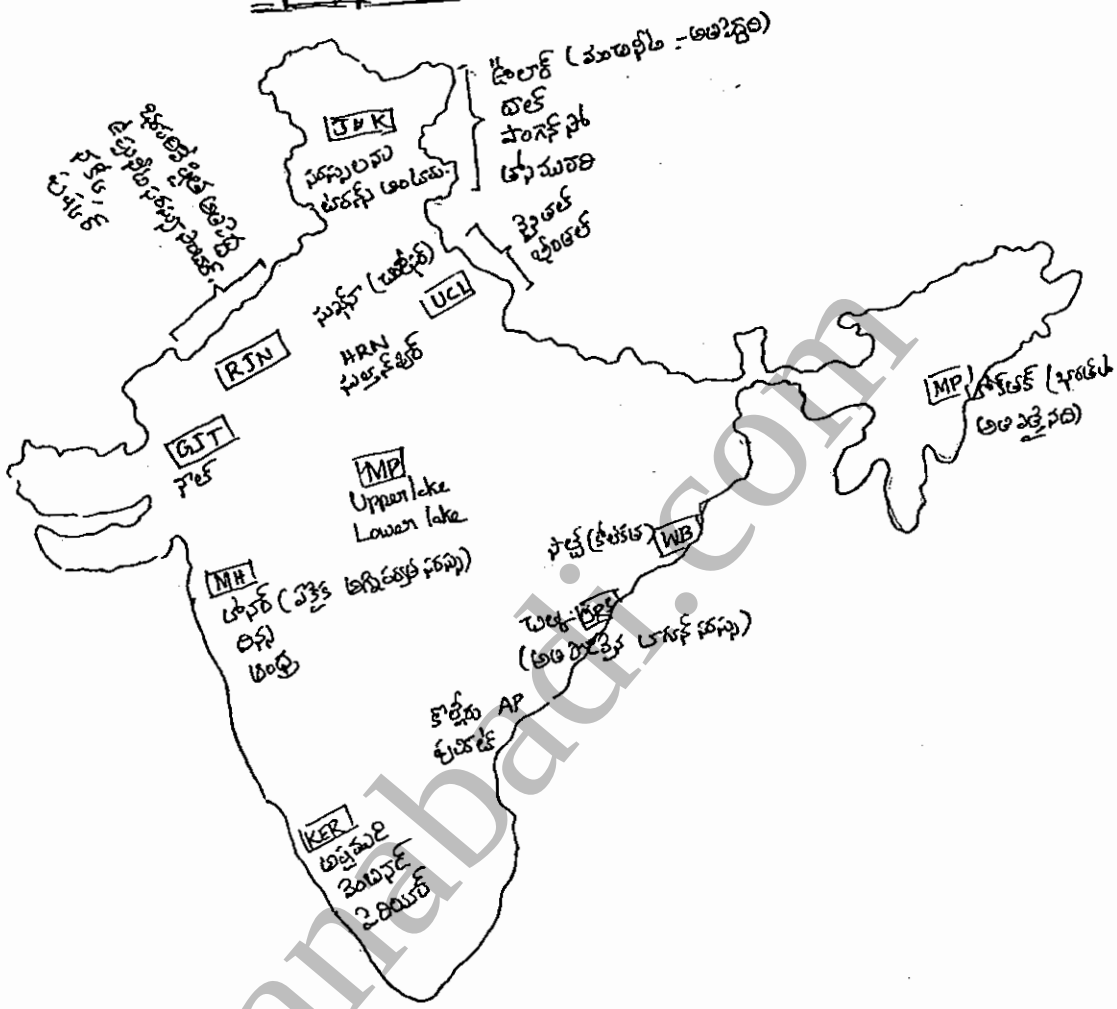
⑤ పశ్చిమ బెంగాల్ మైదానం

1. ఇక్కడి తీరాన్ని హుగ్లీ తీరం అంటారు
2. ఇక్కడి ప్రముఖ రేవు - హల్దియా ఓడరేవు

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

పరిష్కృతులు

1. సరస్సుల అధ్యయన శాస్త్రాన్ని లిమ్నాలజీ అంటారు.
2. Land of Thousand Lakes అని ఫిన్‌లాండ్ దేశాన్ని పిలుస్తారు
3. సదేవరియి కశ్మీరం అని J & K ను పిలుస్తారు.
4. J & K లో సరస్సులను కొల్లేరియన్ టార్న్స్ అంటారు.
5. సరస్సుల నగరం అని ఉదయపూర్ ను పిలుస్తారు.

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

ప్రముఖ పరప్పులు

① హిమ్మత్ నగర్

① టిలార్
② దాల్
③ పొంగన్ పాల్
④ ఉప్మా మురాలి

② వల్సాడ్

① సుల్తాన్ పూర్
②

③ ఉత్తరాంచల్

② పైతాల్
③ భీండాల్

④ చండీఘర్

① సుఖ్నా

⑤ రాజస్థాన్

① పాంబార్
② నకోడ
③ పుష్కర్

గుజరాత్

① నాల్

మహారాష్ట్ర

① జొన్నర్
② థిన్నా
③ తిండ్ల

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

కేరళ : ① అష్టముడి
② వెంబనాడ్
③ వెయిర్

తమిళనాడు : ① కొల్లేరు
② పులికాట్

ఒడిశా : ① చిల్కా

గోవా : ① సాల్సెట్

మధ్యప్రదేశ్ : ① Upper lake
② Lower lake

మణిపూర్ ① లోక్‌తక్

(ప్రపంచంలో అత్యంత ఎత్తైన సరస్సు 'TT Kaka' (South America), లోతైన సరస్సు - బైకాల్. భారతదేశంలో అతి ఎత్తైన సరస్సు - లోక్‌తక్)

ఇక్ష

భారతదేశంలో అతిపెద్ద సరస్సు - సాంబార్ (ఉప్పునీటి సరస్సు)

" " మంచినీటి సరస్సు - వులార్ (J & K)

భారతదేశంలో అత్యంత వెడల్పైన లవణ సరస్సు - చిల్కా (ఒడిశా)

భారతదేశంలో ఏకైక అగ్నిపర్వత సరస్సు - లోనార్ (MH)

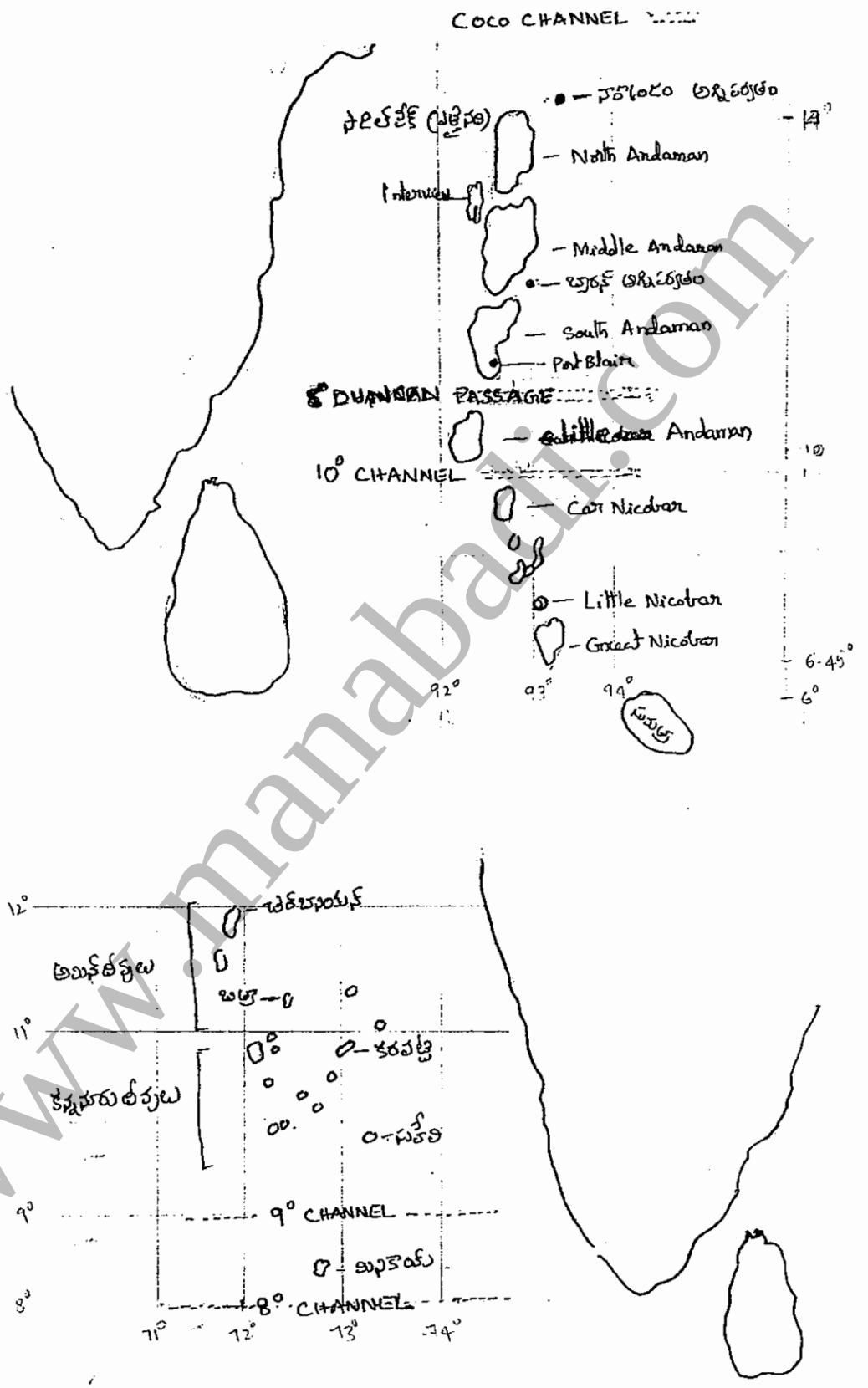
AP లో అతిపెద్ద మంచినీటి సరస్సు - కొల్లేరు.

" " ఉప్పునీటి సరస్సు - పులికాట్

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

దీవులు

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

1. భారతదేశ మొత్తం - 247 దీవులున్నాయి. వీటిలో ~~243~~ 204 బంగాళాఖాతంలో 43 అరేబియా సముద్రంలో ఉన్నాయి.

Note: బంగాళాఖాతంలోని మొత్తం దీవుల సంఖ్య - 572

అరేబియా సముద్రపు దీవులు

1. అరేబియా సముద్రంలో ప్రవాళ భిత్తికలు లేదా సున్నపురాయి బీచ్‌లతో లక్కదీవులు ఏర్పడ్డాయి.
2. వీటిని 3 రకాలుగా విభజించారు
   (i) అమిన్ దీవులు
   (ii) కంద్రనూరు దీవులు
   (iii) లక్కదీవులు
3. ఈ దీవుల మొత్తం సంఖ్య - 36
4. వీటి మొత్తం విస్తీర్ణం - 32 sq. km.
5. ఇవి అక్షాంశాల పరంగా 8° - 12° North మధ్య వ్యాపించి ఉన్నాయి.
   రేఖాంశాల పరంగా 71° - 74° East మధ్య వ్యాపించి ఉన్నాయి.
6. 11° అక్షాంశానికి ఉత్తరంగా ఉన్నదీవులను అమిన్ దీవులు అంటారు.
   దక్షిణంగా ఉన్నదీవులను కొచ్చనూరు దీవులు అంటారు
7. ఈ అక్షాంశం వద్ద ఉన్నదీవులను లక్కదీవులు అంటారు.
8. 1973లో వీటిపేరును 'లక్షదీవులు'గా మార్చారు.
9. లక్షదీవులలో అత్యంత దక్షిణాన ఉన్నదీవి - మినికాయ్ (అండ్రోత్ దీవి)
10. " అత్యంత ఉత్తరాన ఉన్నదీవి - చెర్ బ్యానియన్
11. " అతిచిన్నది - ఖీ చిత్ర

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

12. 8° Channel మినికాయ్ దీవికి దక్షిణాన వెళ్తూ ఉంది

13. 9° Channel మినికాయ్ దీవిని సువేలీ దీవిని వేరుచేస్తుంది.

14. ప్రవాళాలు లేని పట్టుల సంరక్షణా కేంద్రంగా మల్పినదీవి - పేట్లీ

15. అమిన్ దీవులలో భారతదేశ మొత్తంమీద ఒకరోజులో అధిక వర్షపాతం నమోదైంది - 116 cm.

16. ప్రపంచంలో ఒకరోజులో అత్యధిక వర్షపాతం నమోదైన ప్రాంతం - హిందూమహాసముద్రంలోని ఫాక్ ఫాక్ దీవులు - 180 cm

17. భారతదేశంలో 1 రోజులో అధిక వర్షపాతం నమోదైన నగరం - ముంబయి - 94.4 cm

బంగాళాఖాతం లోని దీవులు

1. భారతదేశానికి సంబంధించి బంగాళాఖాతంలోని దీవులను స్థూలంగా క్రింది విధంగా విభజించవచ్చు
   ① అండమాన్ దీవులు
   ② నికోబార్ దీవులు
   ఇవి రెండూ అగ్నిపర్వత ప్రక్రియ వలన ఏర్పడ్డాయి

① అండమాన్ దీవులు:

1. వీటి మొత్తం విస్తీర్ణం - 6596 sq.km.

2. అక్షాంశాల పరంగా 10° - 13° N మధ్య
   రేఖాంశాల పరంగా 92° - 93° East మధ్య వ్యాపించి ఉన్నాయి.

3. ఈ దీవులు 2 రకాలు
   ① గ్రేట్ అండమాన్
   ② లిటిల్ అండమాన్.

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

4. గ్రేట్ అండమాన్ సముదాయంలో ఉత్తర అండమాన్, మధ్య అండమాన్, దక్షిణ అండమాన్ దీవులు ఉన్నాయి.

5. గ్రేట్ అండమాన్ ను లిటిల్ అండమాన్ ను 'డంకన్ పాసేజ్' వేరుచేస్తుంది.

6. ఉత్తర అండమాన్‌లో అతి ఎత్తైన శిఖరమైన 'సాడిల్ పీక్' ఉన్నది.

7. ఉత్తర అండమాన్‌కు దగ్గరలో 'నార్కొండం' అనే అగ్నిపర్వతముంది.

8. మధ్య అండమాన్‌కు దగ్గరలో 'బ్యారన్' అనే అగ్ని పర్వతం ఉంది

9. దక్షిణ అండమాన్‌లో అండమాన్ దీవుల రాజధాని - పోర్ట్‌బ్లెయిర్' ఉంది.

10. అండమాన్ దీవులలో అతిపెద్దదీవి - మధ్య అండమాన్.

11. అతి చిన్నదీవి - రాస్ ఐలాండ్

12. లిటిల్ అండమాన్ కు దక్షిణంగా 10° channel వెళ్తుంది.

13. అండమాన్ దీవులలో సున్నపురాయితో ఏర్పడిన దీవులు - ఇంటర్వ్యూ, ఆండర్సన్

<u>② గ్రేట్ నికోబార్ దీవులు</u>

1. వీటిలో ముఖ్యంగా 2 దీవులున్నాయి.
   ① కార్ నికోబార్
   ② గ్రేట్ నికోబార్.

2. మొత్తం దీవుల విస్తీర్ణం - 1653 Sq.km.

3. అక్షాంశాల పరంగా 6°45' - 10° North మధ్య ఉన్నాయి.

4. రేఖాంశాల పరంగా - 92° - 94° East మధ్య ఉన్నాయి.

5. కార్ నికోబార్ దీవికి ఉత్తరంగా 10° channel వెళ్తుంది.

6. భూమధ్యరేఖకు అతి దగ్గరగా గ్రేట్ నికోబార్ దీవి ఉంది. దీని దక్షిణంగా గ్రేట్ ఛానల్ పోయింది.

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

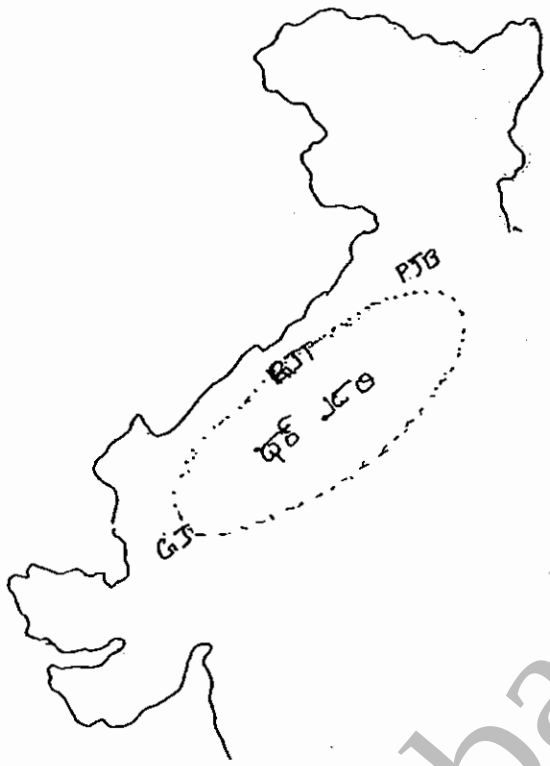
7. సకోబర్ దేశాలు అభివృద్ధి - గ్రేట్ సకబర్
అభివృద్ధి - పూర్ మిల్క్

Note: భారత దేశంలోని రాష్ట్రాలు అభివృద్ధి - మధ్యప్రదేశ్
అభివృద్ధి - రాష్ట్ర ఐలాండ్

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

ఎడారి

1. భారతదేశ వాయువ్య ప్రాంతంలో గుజరాత్, రాజస్థాన్, పంజాబ్ రాష్ట్రాలలో థార్ ఎడారి విస్తరించి ఉంది.
2. ఇది ఉష్ణమండల ఇసుక ఎడారి.
3. మొత్తం విస్తీర్ణము - 2 లక్షల Sq.km.
4. ప్రపంచంలో అతిపెద్ద ఉష్ణమండల ఎడారి - సహారా ఎడారి
5. ఇసుకతో ఉన్న ఎడారులను = ఎర్గ్ అంటారు.
6. రాతితో ఉన్న " - రెగ్/ హమదా అంటారు.
7. వేసవిలో ఎడారులలో వచ్చే ఇసుక తుఫాన్లను 'సైమున్స్' అంటారు.
8. వర్షాకాలంలో ఏర్పడిన తాత్కాలిక నీటి ప్రవాహాలను - 'వాడి' అంటారు.
9. ఎడారులలో ప్రవహించే నదులను - Exotic Rivers అంటారు

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

Exotic River		Area
①	సింధు	— థార్ ఎడారి
②	యూఫ్రటీస్, టైగ్రిస్	— అరేబియా ఎడారి
③	నైలు నది	- సహారా ఎడారి
④	ఫరంక్ నది	- కలహరి (దక్షిణాఫ్రికా)
⑤	డార్లింగ్ నది	- గ్రేట్ ఆస్ట్రేలియా ఎడారి
⑥	కొలరాడో	- సోనోరన్ (ఉత్తర అమెరికా)
⑦		

10. Exotic River ఏర్పరిచే 'అగాధధరి' ని 'పేలిక' అగాధధరి అండారు (Box CANYAN) - ఇవన్ ఎడారులలో మాత్రమే.

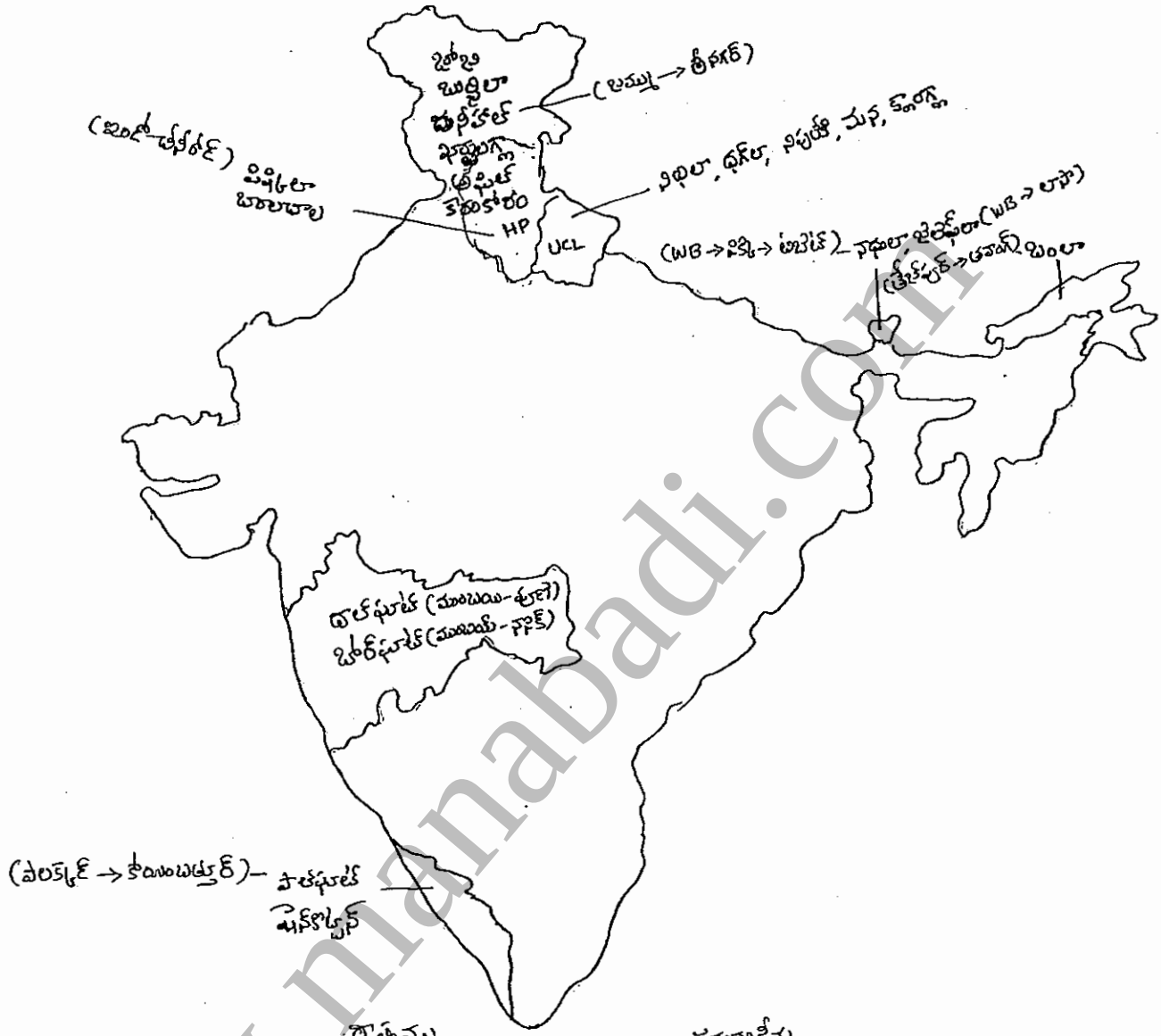
Note: 'V' ఆకారపు లోయలను నదులు ఏర్పరుస్తాయి

'U' " పెనుక నదులు ఏర్పరుస్తాయి

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

కనుమలు

రాష్ట్రము		కనుమలేరు
①	J & K	— జోజి, బుర్జిలా, పీర్‌పీంజాల్, భార్‌బుంగ్లా, అధిలత్, కైలాకోరం
②	Himachal Pradesh	— పీర్‌పీంజాల్, బారాలాచా
③	Uttaranchal	— నిథిలా, ధర్‌గలా, నిపులేక్, మన, క్వారంగ్లా
④	సిక్కిం	— నాథులా, జెలెప్‌లా
⑤	అరుణాచల్ ప్రదేశ్	— బొంలా
⑥	మహారాష్ట్ర	— థాల్‌ఘాట్, బోర్‌ఘాట్
⑦	కేరళ	— పాలఘాట్, పెనకోట్టాన్

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright violation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

కనుమలు - ఉపయోగాలు

① **కార్డుంగ్లా:**

1. ఇది భారత్‌లో ఎత్తైన కనుమ

② **బనీహాల్:** జమ్మును శ్రీనగర్‌ను కలుపుతుంది. ఇక్కడున్న ప్రముఖ సొరంగం పేరు - జవహర్ టన్నెల్.

③ **షిప్కిలా:** ఈ కనుమగుండా సట్లెజ్ నది భారత్‌లోనికి వస్తుంది. ఈ కనుమ ద్వారా ఉన్న రహదారిని 'ఇండో-చైనా' రోడ్ అంటారు. (హిందుస్థాన్ - టిబెట్ రోడ్)

④ **నాథులా:** ఇది చుంబీలోయకు దగ్గరలో ఉంది. ఇటీవల ఇక్కడ ఇండియా- చైనా మధ్య వర్తకం ప్రారంభమైంది. ఈ కనుమ West Bengal ను సిక్కిం మీదుగా టిబెట్‌తో కలుపుతుంది.

⑤ **జెలెప్లా:** West Bengal లోని 'కలింపాంగ్' ప్రాంతాన్ని టిబెట్‌లోని 'లాసా'తో కలుపుతుంది.

⑥ **బొంలా:** ఇది అరుణాచల్ ప్రదేశ్‌లోని తేజ్‌పూర్‌ను టిబెట్‌లోని 'లసాంగ్'తో కలుపుతుంది.

⑦ **థాల్‌ఘాట్:** ఇది ముంబయికి దక్షిణాన ఉంది. ముంబయిని- పూణెని కలుపుతుంది.

⑧ **బోర్‌ఘాట్** ముంబయికి ఉత్తరాన ఉంది. ముంబయిని- నాసిక్‌ని కలుపుతుంది.

⑨ **పాల్‌ఘాట్:** కేరళలోని పాలక్కాడ్ ప్రాంతాన్ని తమిళనాడులోని 'కోయంబత్తూర్'ను కలుపుతుంది.

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

విదేశీ కనుమలు

① కైబర్ : పెషావర్ ను - కాబూల్ తో కలుపుతుంది

② బోలాన్ : కాందహార్ ను - క్వెట్టా తో కలుపుతుంది.

③ గోమల్ : ఇటీవల పాకిస్తానీయుల వలసిస్తాన్ ప్రాంతం నుండి ఇండియా వస్తకం ప్రారంభించింది.

శిఖరాలు

1. ప్రపంచంలో అత్యంత ఎత్తైన శిఖరం - ఎవరెస్ట్
2. భారతదేశంలో " " - K_2
3. అరవళి పర్వతాల్లో ఎత్తైన శిఖరం - గురుశిఖర్
4. వింధ్య " " - కైమూర్
5. సాత్పురా " " - ధూప్‌ఘర్
6. పశ్చిమకనుమలు " " - అనైముడి
7. తూర్పుకనుమలు " " - చింతపల్లి
8. నీలగిరి కనుములు " " - డొడబెట్ట
9. దక్షిణభారతదేశం " " - అనైముడి
10. కడేవర్ లేదా భుమి/RD కొండలు " - గిర్నార్
11. రాజ్‌మహల్ " " - పార్శ్‌నాథ్
12. ఈశాన్య రాష్ట్రాలలో " " - సరమతి
13. అండమాన్ దీవులు " " - సాడిల్ పీక్
14. నికోబార్ దీవులు " - యుల్మియర్
15. ఉత్తర అండమాన్ - సాడిల్ పీక్
16. మధ్య అండమాన్ " - దిగ్లిపూర్

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

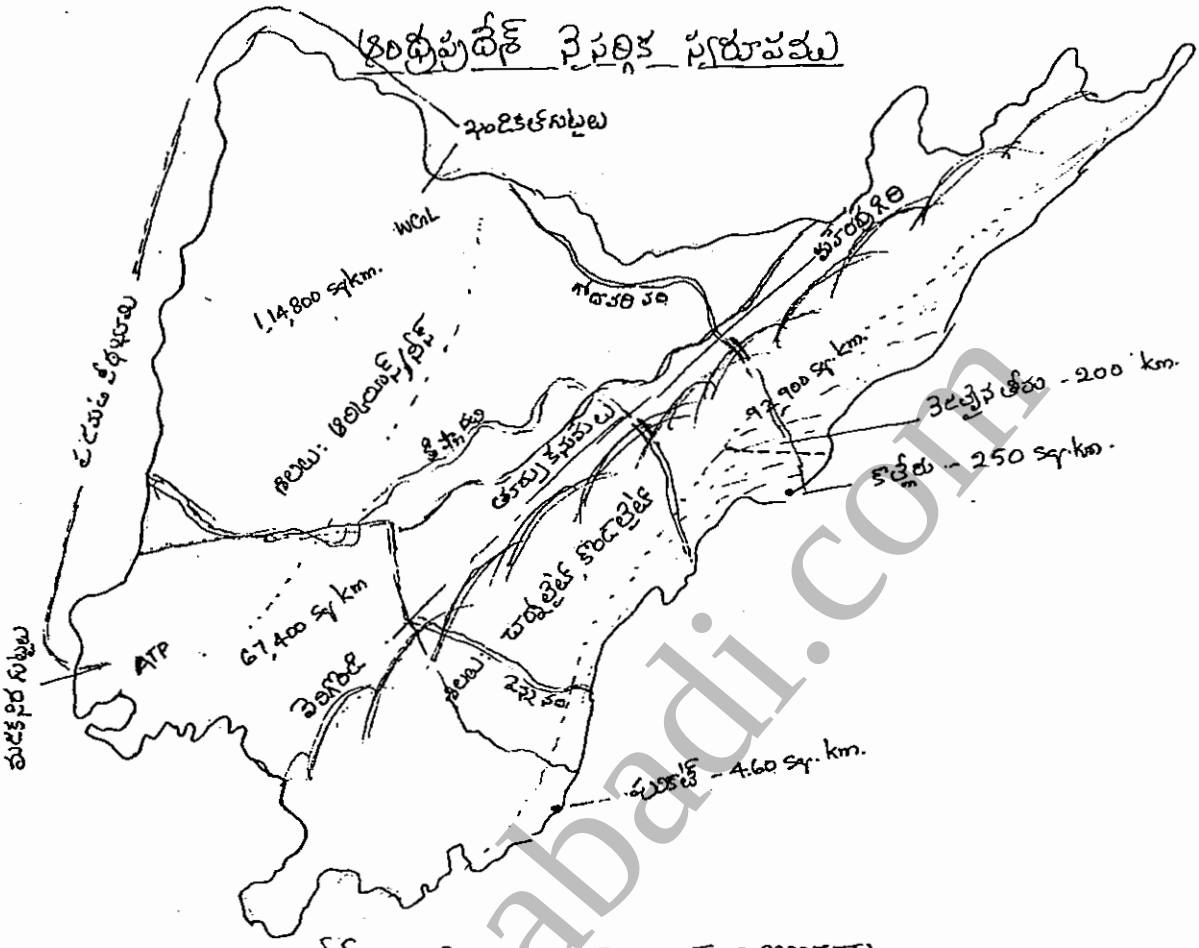
17. దక్షిణ అండమాన్ - కోంబోచ్

18. దీవుల మొత్తం వివ - పాడిలోక్

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

ఆంధ్రప్రదేశ్ నైసర్గిక స్వరూపము

1. ఆంధ్రప్రదేశ్‌ను నైసర్గికంగా 3 భాగాలుగా విభజించారు

① పడమటి కీళ్ళపర్వతాలు ① ఇవి సముద్రమట్టానికి సుమారు 600 మీ ఎత్తులో వరంగల్ నుంచి ఇండికేటర్ సబ్జెక్టులనుండి అనంతపూర్ నుంచి పడమర సరిహద్దులవరకు వ్యాపించి ఉంది.

② ఇక్కడ ఉన్న ప్రముఖ శిలలు గ్రానైట్, నీస్ రకానికి చెందినవి

③ ఈ కీళ్ళపర్వతాలు ప్రధాన రాతికోట భాగంగా తెలంగాణ, అనంతపురం, కర్నూలు ఉన్నాయి

④ ఆంధ్ర రాజధాని అయిన Hyd. సముద్రమట్టానికి 1741 అడుగుల / 531 మీ. ఎత్తులో ఉంది.

② తూర్పు కనుమలు ① ఉత్తరాన మహేంద్రగిరినుండి దక్షిణాన వెంకటాద్రి వరకూ వ్యాపించి ఉన్నాయి.

② ఇక్కడ ఉన్న ప్రముఖ శిలలు చార్నోకైట్, కొండదిబ్బలు.

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

③ ఈ ఉత్పుకనుమలను ఉత్తరాన వంశధారనది మధ్యలో గోదావరి, కృష్ణ, పడుబ, దక్షిణాన పెన్న, సువర్ణముఖి నదులు గుర్తిస్తున్నాయి.

④ ఎర్రమల కొండలకు దక్షిణ కుందేరు లోయ ఉన్నది.

⑤ తీరమైదానము: ① ఇది ఉత్తరాన వంశధారనది ముఖద్వారంనుండి దక్షిణాన పెన్నానది ముఖద్వారం వరకు విస్తరించి ఉంది.

② ఈ తీరమైదానంలో కొల్లేరు సరస్సు, కృష్ణ గోదావరి నదుల మధ్య 25000 sq.km. విస్తీర్ణంలో వ్యాపించి ఉంది.

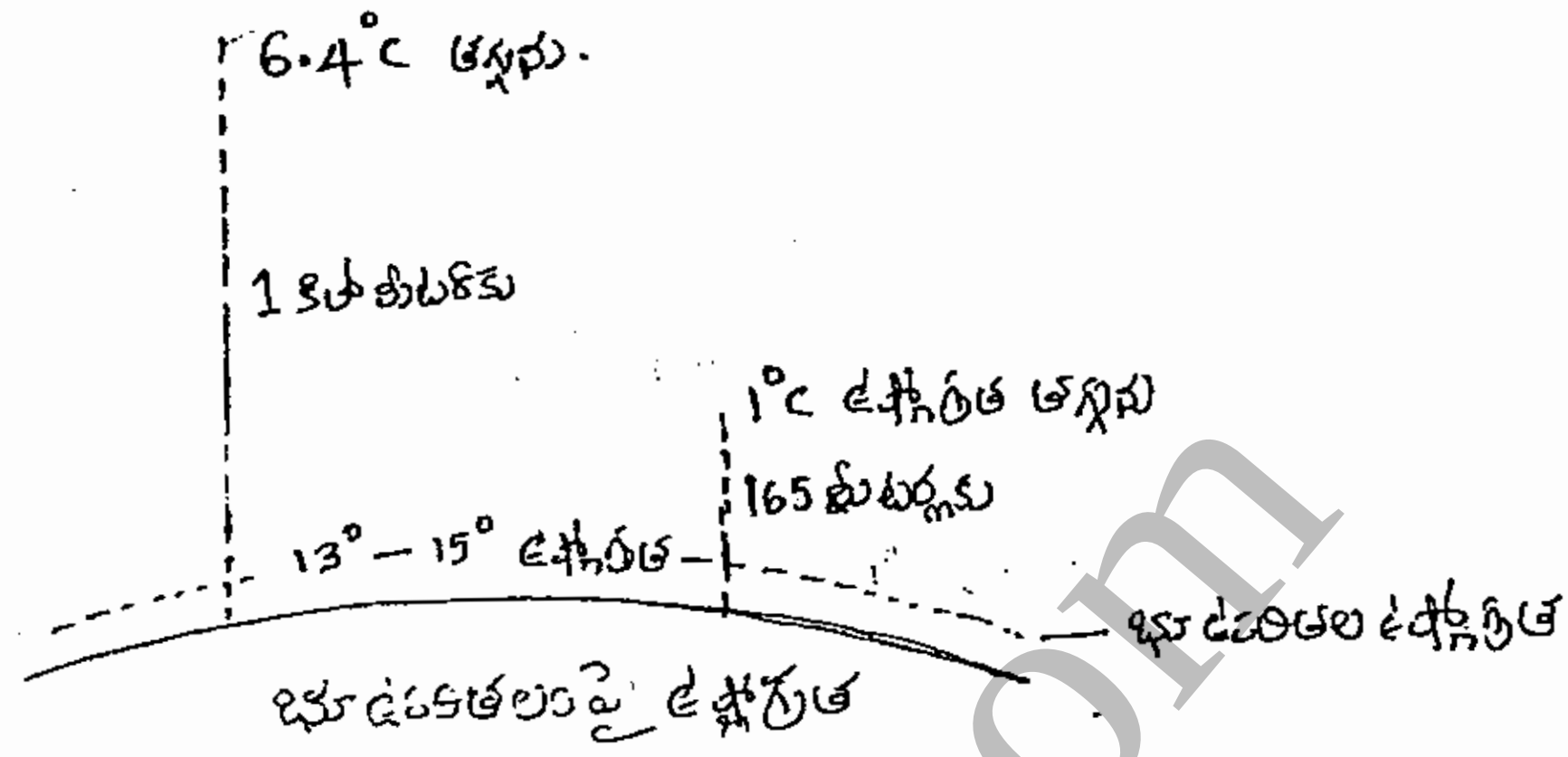
③ నెల్లూరుకి దక్షిణాన పులికాట్ సరస్సు 460 sq.km. విస్తీర్ణంలో వ్యాపించిఉంది.

④ ఈ తీరమైదానంలో అత్యధిక వెడల్పైనప్రాంతం 100 km. —.

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

భారతదేశము - శీతోష్ణస్థితి

పీడనం - పవన వ్యవస్థ :- ఏదైనా ఒక ప్రదేశంపై కలుగ చేయు వత్తిడిని పీడనం అంటారు.

1. భూమిపై వాతావరణం కలుగ చేయు వత్తిడిని వాతావరణ పీడనం అంటారు.
2. భూమిపై వాతావరణం కలుగ చేయు బరువు 56 కోట్ల టన్నులు.
3. ప్రతి మనిషి రోజు మోసే బరువు 20 టన్నులు
4. వాతావరణ పీడనాన్ని క్రింది ప్రమాణాలలో కొలుస్తారు
   ① మిల్లీమీటర్
   ② అట్మాస్ఫియర్
   ③ మిల్లీ బార్ (ఆధునిక ప్రమాణం)
5. 1. మి.మీ = 1.3 మి.బార్స్
6. ప్రపంచంలో అత్యధిక పీడనం నమోదైన ప్రాంతం - అగాటా (సైబీరియా ఎడారి) 1083.3 మి.బార్స్
7. అతి తక్కువ పీడనం నమోదైన ప్రాంతం - టిప్ అనే చక్రవాకం (మరియానా దీవుల) 870 మి.బార్స్.
8. ప్రపంచంలో సరాసరిగా ఉండే వాతావరణ పీడనం - 1013.2 మి.బార్స్
9. వాతావరణ పీడనాన్ని కొలిచే పరికరం - భారమితి

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

10. పాదరసం ఉపయోగించని భారమితిని అనార్ద్ర భారమితి అంటారు.

11. సమాన పీడనం కలిగిన ప్రదేశాలను కలుపుతూ గీచిన రేఖలను సమభార రేఖలు (Isobars)

12. 2 ప్రదేశాలలో ఉండే పీడనశీర్షాంతర భేదాన్ని పీడన ప్రవణత అంటారు.

13. ఈ పీడన ప్రవణత ప్రధానంగా రెండు రకాలుగా ప్రయోగం చేయబడుతుంది

(1) పవనం – క్షితిజ సమాంతరంగా ప్రయోగిస్తుంది.

(2) వాయుప్రవాహం – క్షితిజ లంబంగా ప్రయోగిస్తుంది.

14. పీడనం ఉష్ణోగ్రతకు విలోమానుపాతంలో ఉంటుంది. అందువల్ల గాలి ఉష్ణోగ్రత ఎక్కువగా ఉన్నచోట అల్పపీడనాన్ని తక్కువగా ఉన్నచోట అధిక పీడనాన్ని కలుగ చేస్తుంది.

15. గాలి సాధారణంగా అధికపీడనం నుండి అల్పపీడనానికి ప్రయాణం చేస్తుంది

కోరియాలిస్ ఎఫెక్ట్ : భూభ్రమణం వలన భూమికి లభించే శక్తిని కోరియాలిస్ ఎఫెక్ట్ అంటారు.

ఫెర్రల్ సూత్రము: కోరియాలిస్ ఎఫెక్ట్ వలన ఉత్తరార్ధగోళంలో పవనాలు కుడివైపునకు, దక్షిణార్ధగోళంలో పవనాలు ఎడమవైపునకు వంగి ప్రయాణం చేస్తాయి.

పీడన మేఖలలు ప్రపంచ మొత్తంమీద 7 పీడన మేఖలలు ఉన్నాయి.

1. భూమధ్యరేఖ అల్పపీడన మేఖల – 1
2. ఉపఉష్ణ అధికపీడన మేఖల – 2
3. ఉపధ్రువ అల్పపీడన మేఖల – 2
4. ధ్రువ అధికపీడన మేఖల – 2

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

1 పవనాలు స్థానిక 3 రకాలు

అత్యంచపవనాలు: వీటిని అక్షాంశాల ఆధారంగా 3 రకాలుగా వర్గీకరించవచ్చు.

ఎ) వ్యాపార పవనాలు: ఇవి ఉపఉష్ణ అధిక పీడన మేఖలనుండి భూమధ్యరేఖ అల్పపీడన మేఖలవైపుకి వీస్తాయి. ఇవి సం॥ 30 km. వేగంతో వీస్తాయి. ఉత్తరార్ధగోళంలో ఇవి ఈశాన్య (↙) వ్యాపార పవనాలు అని పిలువబడతాయి. దక్షిణార్ధగోళంలో ఇవి ఆగ్నేయ వ్యాపార పవనాలు అని పిలువబడతాయి.

బి) పశ్చిమ పవనాలు: ఇవి ఉపఉష్ణ అధిక పీడన మేఖలనుండి ఉపధ్రువ అల్పపీడన మేఖల మీదికి వీస్తాయి. ఇవి గంటకు 40 – 70 కి.మీ. వేగంతో వీస్తాయి. ఉత్తరార్ధగోళంలో ఇవి నైరుతి దిక్కునుండి వీస్తాయి. దక్షిణార్ధగోళంలో వాయువ్య దిక్కునుండి వీస్తాయి. దక్షిణార్ధగోళంలో పశ్చిమ పవనాలను 40° అక్షాంశం వద్ద 'గర్జించే నలభైలు' అంటారు. 50° అక్షాంశం వద్ద 'కోపగించే అరవైలు' (Furty Fifty) 60° అక్షాంశం వద్ద 'వణికించే అరవైలు' అంటారు.

సి) ధ్రువతూర్పు పవనాలు: ధ్రువ అధిక పీడన మేఖలనుండి ఉపధ్రువ అల్పపీడన మేఖలకు దిశగా గం॥ 15 km. వేగంతో వీస్తాయి. ఇవి వ్యాపార పవనాలను పోలి ఉంటాయి.

బి) ఋతు పవనాలు: ఎక్కువ ఉష్ణోగ్రత, ఎక్కువ అల్పపీడనం ఏర్పడినప్పుడు ఋతు పవనాలు ఏర్పడతాయి.

ముఖ్యకారణాలు – భూమి, జల ఉష్ణోగ్రతా వ్యత్యాసాలు.

వీటిని మొదటి సారిగా గుర్తించిన వ్యక్తి – ఎడ్మండ్ హేలీ.

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

③ స్థానికే పవనాలు: వీటిని భూమి ఆధారం వర్గీకరించారు

① పర్వత పవనాలు:
② లోయి పవనాలు
③ భూమి సీబ్రీజ్
④ స్థల జల పవనాలు

పై 3 రకాల పవనాలేకాక పవనాలను క్రమరహిత పవనాలు అనికూడా వర్గీకరించవచ్చు. ఇవి 2 రకాలు

① ఉష్ణ పవనాలు
② శీతల పవనాలు.

1. పవన వేగాన్ని కొలిచే పరికరం — ఆనిమోమీటర్
2. " వేగాలు — బ్యూఫోర్ట్ స్కేలు
3. పవనదిశను కొలిచే పరికరం — పవన సూచి
4. సమాన పవనవేగం కలిగిన ప్రాంతాలను కలిపే రేఖలను — ఐసోటైటక్స్ అంటారు.

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

ఆర్ద్రత - అవపాతం

1. వాతావరణంలోని నీటిఆవిరి పరిమాణాన్ని ఆర్ద్రత అంటారు. ఇది 3 రకాలు

(1) నిర్దిష్ట ఆర్ద్రత: నిర్దిష్ట ఘనపరిమాణం ద్రవ్యరాశిలోని నీటిఆవిరి పరిమాణాన్ని నిర్దిష్ట ఆర్ద్రత అంటారు

(2) విశిష్ట ఆర్ద్రత: ఒక కి.గ్రా. బరువుగల గాలిలోని నీటిఆవిరి భారాన్ని విశిష్ట ఆర్ద్రత అంటారు

(3) సాపేక్ష ఆర్ద్రత: ఒక నిర్దిష్ట ఘనపరిమాణం కల్గినప్రదేశంలో ఉండాలసిన నీటి ఆవిరి పరిమాణానికి ఉష్ణోగ్రత వద్ద ఉన్న నీటి ఆవిరి పరిమాణానికి మధ్యగల నిష్పత్తి.

2. ఉష్ణోగ్రతకు, ఆర్ద్రతకు మధ్యగల సంబంధం - అనులోమ సంబంధం

3. ఉష్ణోగ్రతకు, సాపేక్ష ఆర్ద్రతకు మధ్యగల సంబంధం - విలోమ సంబంధం

4. ఆర్ద్రతను కొలిచే — సైక్రోమీటర్ (హైగ్రోమీటర్ - వ్రుతాల సాంద్రత)

అవపాతం: (1) మంచు నీరుగా మారటాన్ని ఘనీభవనం అంటారు. నీరు, నీటి ఆవిరిగా మారడాన్ని భాష్పీభవనం అంటారు.

(2) మంచు నీటి ఆవిరిగా మారడాన్ని ఉత్పతనం అంటారు.

(3) నీటి ఆవిరి చుట్టుముగా మారడాన్ని — సాంద్రీకరణం అంటారు

ఉదా:- వేడినీళ్ళు ఏర్పడుట

1. భూమిమీదుగా వైపు వెళ్ళే కొలదీ ఉష్ణోగ్రత తగ్గడం వలన నీటిఆవిరి నీరుగా మారుతుంది. ఈ స్థాయిని ఘనీభవన స్థాయి అంటారు.

2. ఈ ఘనీభవన స్థాయి 3.8°C వద్ద సంభవిస్తుంది.
ఈ ఉష్ణోగ్రతను - మేఘ నీట సాంద్ర ఉష్ణోగ్రత అంటారు.

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

3. ద్రవీభవన స్థాయి అల్పంగా ఉంటే క్రింది స్వరూపాల్లో అవపాతం సంభవిస్తుంది.

① శ్వేత తుహినం: నీటి ఆవిరి వాతావరణంలోని దుమ్ము, ధూళి సమీపించి కొన్ని కోట్ల నీటి బిందువులుగా విడిపోవడాన్ని శ్వేత తుహినం అంటారు.

② పొగమంచు: భూమికి కొంత ఎత్తులో ఉన్నటువంటి బిందువుల మధ్యలో ద్రవీభవనం జరుగుట.

③ SMAG: పారిశ్రామిక ప్రాంతాలలో పొగమంచులో కాలుష్యకారకాలు అయిన సల్ఫర్ కలిస్తే 'Smog' అని పిలుస్తారు. ఇది ఊపిరితిత్తుల వ్యాధిని కల్గిస్తుంది.

4. ద్రవీభవనం అధిక స్థాయిలో జరిగితే అవపాతం క్రింది విధంగా ఉంటుంది.

① వర్షము: భూమిని చేరే నీటిబిందువులు 5 mm-m కంటే ఎక్కువ వ్యాసం కలిగి 29 km/h వేగంతో భూమిని చేరితే వర్షం అంటారు.

② హిమము: ద్రవీభవన స్థాయి వద్దే మంచుగా మారిన నీటి ఆవిరిని హిమము అంటారు.

③ హిమ శీకరము/sleet: వర్షం భూమిని చేరేటప్పుడు మార్గమధ్యంలో ఘనీభవించి భూమిని చేరుట.

ఇది రోడ్డుప్రమాదాలకు కారణం అవుతుంది.

④ గ్లేజ్: వర్షపు బిందువులు భూమిని చేరిన తర్వాత ఘనీభవిస్తే గ్లేజ్ అంటారు. ఇది ఎక్కువ దూరం విస్తరించియుంటే గ్లేసియర్/హిమానీనదం అని పిలవబడుతుంది.

ప్రపంచంలో అతిపెద్ద హిమానీనదం - బియర్డ్ మోర్ / లాంబర్ట్ మోర్ } Antarctica

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

వర్షపాతము - రకాలు

① సంవహన వర్షపాతము: వేసవిలో (లేదా) భూమధ్యరేఖ ప్రాంతంలో వేడెక్కిన నీరు నీటి ఆవిరి రూపంలో పైకి వెళ్ళి చల్లబడి అదే ప్రాంతంలో వర్షపాతాన్ని కలుగజేస్తే సంవహన వర్షపాతం అంటారు

② పర్వతీయ వర్షపాతము: వేడెక్కిన నీటి ఆవిరి గాలి ప్రయాణిస్తూ మార్గమధ్యంలో పర్వతాలచే అడ్డగించబడి పైకి లేచి చల్లబడి అదే ప్రాంతంలో వర్షాన్ని ఇస్తే దాన్ని పర్వతీయ వర్షపాతం అంటారు

Note: ప్రపంచంలో అధిక వర్షపాతం పర్వతీయ రకానికి చెందినది

③ చక్రవాత వర్షపాతం: ఒక ప్రదేశంలో అల్పపీడనం ఏర్పడినపుడు ఉష్ణ వాయురాశిని శీతల వాయురాశి ఢీకొని వాయుగుండం ఏర్పడి సమీప ప్రాంతాలలో ఇచ్చే వర్షాన్ని చక్రవాత వర్షపాతం అంటారు

ఈ వర్షపాతాన్ని వివిధ పేర్లతో పిలుస్తారు

① హిందూ మహాసముద్రం —— తుఫాను
② ఆస్ట్రేలియా —— విల్లీ విల్లీస్
③ వెస్ట్ ఇండీస్ దీవులు —— హరికేన్స్
④ పసిఫిక్ మహాసముద్రం (జపాన్) —— టైఫూన్స్
⑤ ఉత్తర అమెరికా —— టోర్నడో
⑥ ఫిలిప్పైన్స్ —— బాగియో

4. వర్షపాతాన్ని వర్షమాపకం అనే పరికరంతో కొలుస్తారు.

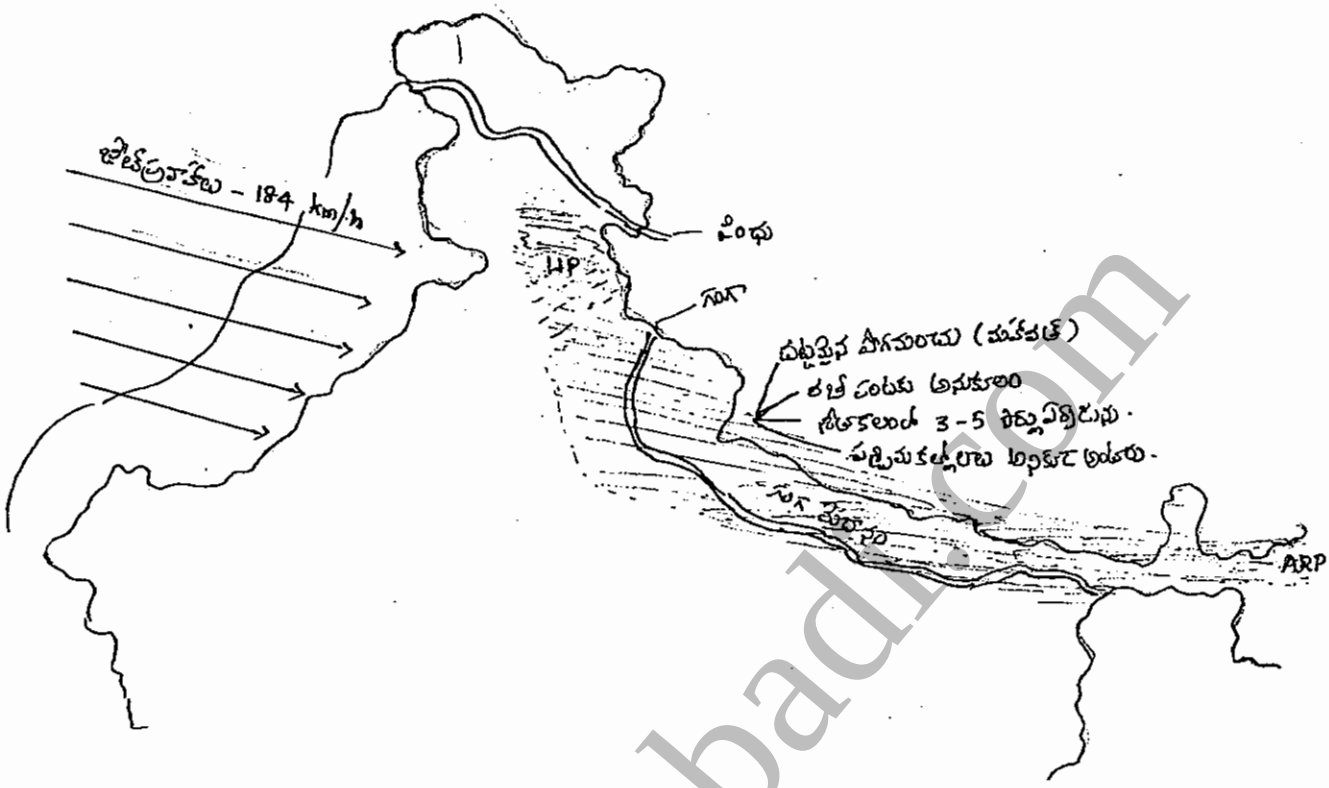
5. సమాన వర్షపాతం కల్గిన ప్రదేశాలను కలుపుతూ గీయబడిన రేఖలను - ఐసోహైటల్స్ అంటారు (సమవర్షరేఖలు)

6. సమాన స్థాయిలో హిమపాతం కల్గిన ప్రాంతాలను కలిపే రేఖలను - ఐసోనిఫ్ అంటారు.

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

భారతదేశము – వాతావరణ స్థితి

జెట్ ప్రవాహాలు – వాటి ప్రభావము

1. వాతావరణ పరిశోధనల ప్రకారం భారతదేశంలో సంవత్సరాన్ని 6 ఋతువులుగా విభజించారు.

① వసంత	—	March, April
② గ్రీష్మ	—	May, June
③ వర్ష		July, Aug
④ శరత్		Sept., Oct
⑤ హేమంత		Nov. Dec.
⑥ శిశిర		Jan. Feb.

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

2. ప్రపంచ వాతావరణ సంస్థ - జెనీవాలో ఉంది

3. ఖతీయ వాతావరణ సంస్థ - పుణే

Note: ఈ భారతీయ వాతావరణ పరిశోధన కేంద్రాన్ని కలకత్తాలో స్థాపించారు.

4. మనరాష్ట్రంలో వాతావరణ పరిశోధన సంస్థ - Hyd - Begumpet.

5. భారతీయ వాతావరణ సంస్థవారు భారత్‌లో సంవత్సరాన్ని 4 రకాలుగా వర్గీకరించారు.

① శీతాకాలము — Dec - Feb

② వేసవికాలం - March - June మధ్యవరకు

③ నైరుతి రుతుపవన - జూన్ మధ్యనుండి - సెప్టెంబర్

④ ఈశాన్య రుతుపవన - అక్టో, Nov.

① శీతాకాలము: ఈ కాలంలో మధ్యధరా సముద్రప్రాంతంలో వర్షాలు కురిసినపుడు ఆ ప్రాంతంలో వీచిన పవనాలు ఇరాక్, ఇరాన్, ఆఫ్ఘనిస్తాన్, పాకిస్తాన్ మీదుగా సుమారు 184 km వేగంతో భారతీయులోనికి ప్రవేశిస్తాయి. వీటిని పశ్చిమ జెట్ ప్రవాహాలు మరియు తూర్పు జెట్ ప్రవాహాలు అని పిలుస్తారు.

వీటివలన భారత్‌లో హిమాచల్ ప్రదేశ్ నుండి గంగా మైదానం మీదుగా అసోం రాష్ట్రం వరకు దట్టమైన పొగమంచుతో కూడిన వాతావరణం సంభవిస్తుంది.

వీన్ని స్థానికంగా 'మహావత్' (MHP) అంటారు. ఇది రబీ పంటకు అనుకూలంగా ఉంటుంది. కాని విమానాశ్రయాలు దుర్భరంగా మారిపోతుంది. ఇది శీతాకాలంలో 3 నుండి 5 సార్లు సంభవిస్తుంది. అందువలన ఈ పవనాలను పశ్చిమ కల్లోలాలు అంటారు.

② వేసవి కాలం:

1. 'మే' నాటికి గంగా-సింధు మైదానం ఉష్ణతాపకేంద్రంగా అల్పపీడనాన్ని కలిగిఉంటుంది. ఇటువంటి పరిస్థితులు భారతదేశం మొత్తం మీద సంవత్సర వర్షపాతం సంభవిస్తుంది. వీటినే రుతుపవన ఆరంభ జల్లులు అంటారు.

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright violation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

2. వీటిని క్రింది వేర్లతో మిళ్ళారు.

① కేరళ – మేంగో షవర్స్ (ముందు వేసవి పంటకు, సుగంధ ద్రవ్యాలకు అనుకూలం)

② కర్నాటక – చెర్రీ బ్లాసమ్స్ (కాఫీ పంటకు అనుకూలం)

③ ఆంధ్రప్రదేశ్ – ఏరువాక, తొలకరి (వరి, పొగాకు పంటకు అనుకూలం)

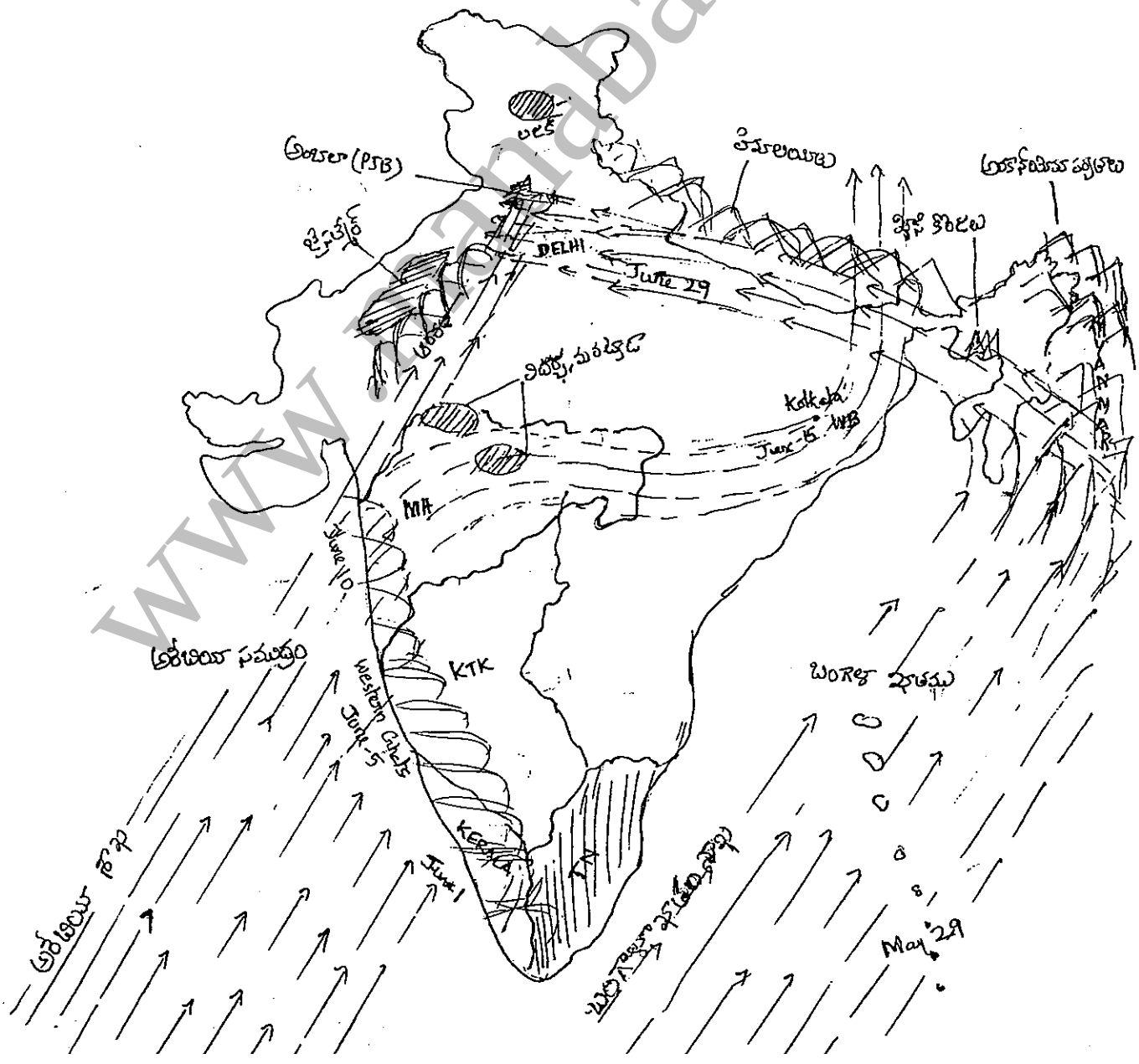
④ ఉత్తరప్రదేశ్ – గుంథీలు (వరి పంటకు అనుకూలం)

⑤ పశ్చిమ బెంగాల్ – కాల బైశాఖి, నార్వెస్టర్ (వరి పంటకు అనుకూలం)

⑥ అసోం – నార్వెస్టర్ (టీ)

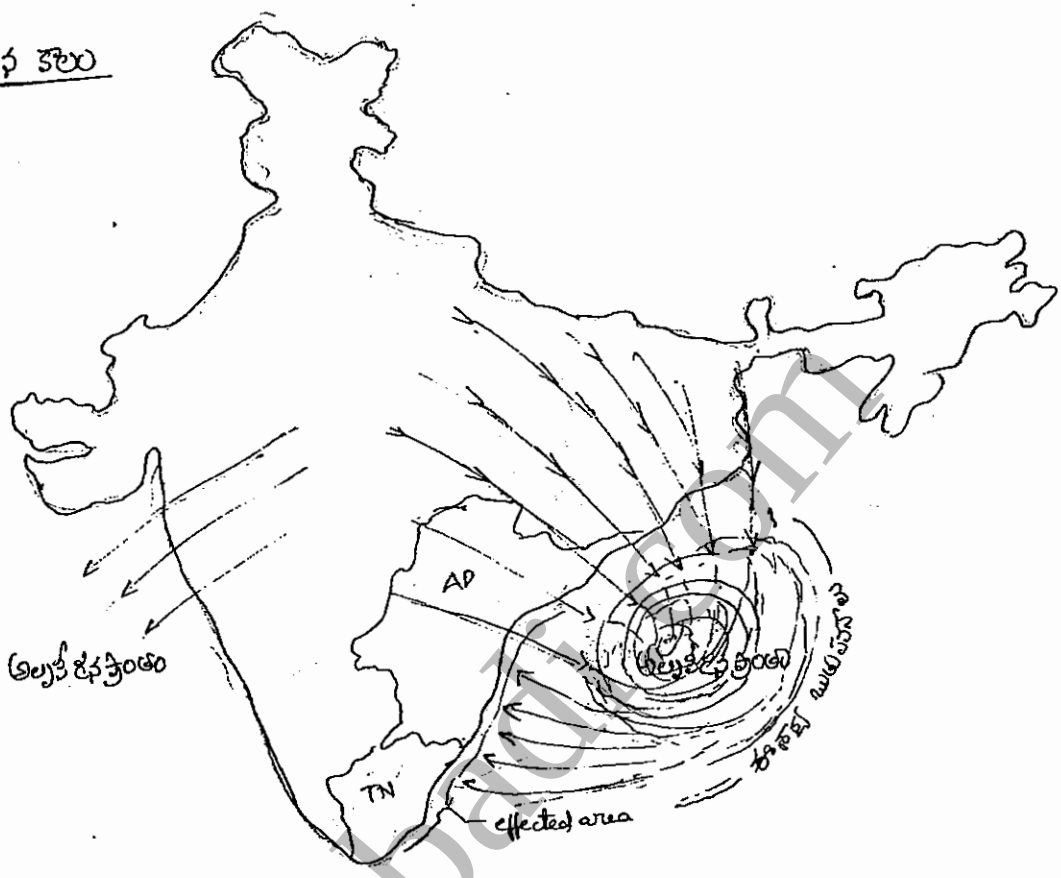
Note: కేసరకాలలు ఉత్తరభారతదేశంలో వీచే వేడిగాలులను "లూ" (Loo) అంటారు.

③ వైరుధ్యాలు పవనాలు

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

నైఋతి రుతుపవన కాలం

1. కొరియోలిస్ ఎఫెక్ట్ వలన దక్షిణార్ధగోళంలో పవనాలు కుడివైపునకు వంగి భారతదేశం అనుకూల దిక్కుగా భూమి లోపలి భాగం ప్రయాణం చేస్తాయి.
2. ఇలా ప్రయాణించే రుతుపవనాలు భారత దిక్కుగా భాగాన రెండు శాఖలుగా విడిపోతాయి.
   - ⓐ అరేబియా శాఖ
   - ⓑ బంగాళాఖాత శాఖ
3. భారతదేశాన్ని చూసినట్లయితే May 29 న అండమాన్ నికోబార్ దీవులను బంగాళాఖాతం శాఖ తాకుతుంది.
4. కేరళను నైఋతి రుతుపవనాలు అరేబియా శాఖ ద్వారా June 1 న తాకుతుంది.
5. రుతుపవన ఎప్పుడు భారతదేశం అంతా వ్యాపించి ఉంటుంది.

May	29	—	అండమాన్ & నికోబార్ (బంగాళాఖాత శాఖ)
June	1	—	కేరళ (అరేబియా సముద్ర శాఖ)
June	5	—	కర్ణాటక (" ")
June	10	—	మహారాష్ట్ర (" ")
June	15	—	కలకత్తా (" ")

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

June 29 – ఢిల్లీ (బంగాళాఖాతపు కొన)

July 1-15 – ఢిల్లీనుండి ఉత్తర భారతదేశం వెళ్తుంది (అరేబియా కొన)

6. బంగాళాఖాతపు కొన అండమాన్‌ను తాకిన తర్వాత మయన్మార్‌లోని 'అరకాన్‌యోమా' పర్వతాలచే అడ్డగించబడి తూర్పు రాష్ట్రాలలోనికి మళ్ళించబడుతుంది

7. తూర్పు రాష్ట్రాలలో మేఘాలయా రాష్ట్రంలోని 'ఖాసి' కొండలచే అడ్డగించబడి అధిక వర్షపాతాన్ని కలుగ చేస్తుంది

8. అధిక వర్షపాతం పొందే ప్రాంతాలు — మాసిన్‌రామ్, చిరపుంజి

Note: ప్రపంచంలో అత్యంత తేమ ఉండే ప్రదేశం – మాసిన్‌రామ్

9. అరేబియా కొన తాకిన ప్రాంతాలలో అల్ప వర్షపాతాన్ని ఇస్తుంది

① తమిళనాడు
② రాయలసీమ
③ విదర్భ
④ మరట్వాడ
⑤ రాజస్థాన్
⑥ లడక్

Note: పూర్తిగా వర్షము పొందని ప్రాంతాలు — తమిళనాడు, లడక్

10. ఈ అరేబియా కొనలను మరియు బంగాళాఖాతపు కొనలను వర్షపాతం పొందే రాష్ట్రాలు

① హిమాచల్ ప్రదేశ్
② వరాఖండ్
③ ఝార్ఖండ్
④ West Bengal

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

11. అరేబియా సముద్రం, బంగాళాఖాతం కలుసుకొనే ప్రాంతం - పశ్చిమ కనుమలు

Note: భారతదేశంలో అధిక వర్షపాతం అరేబియా సముద్రం వలన సంభవిస్తుంది.
ఇది పర్వతీయ రకానికి చెందినది

12. వైరుతి ఋతుపవన కాలంలో భారత సగటు వర్షపాతం — 118 cms.

13. భారత ద్వీపభాగంలో 1 రోజులో అధిక వర్షపాతం నమోదైన ప్రాంతం — మాసిన్‌రామ్. (103 cms)

14.

③ ఈశాన్య ఋతుపవన కాలం

1. ఈ కాలంలో మహా సముద్రాలపైన అల్పపీడనం ఏర్పడటం వలన భారతదేశంలోని పవనాలు సముద్రం వైపు లాగబడతాయి.

2. Oktober Heat

1. సముద్రం

2. సముద్రంపైన అల్పపీడనం ఏర్పడటం వల్ల లాగబడిన పవనాలు వలయాకారంలో మారతాయి. ఇలా వాయుగుండం లేదా తీవ్రవాయుగుండంలో చక్రవాత బిందువును ఉత్పన్నం చేసుకోవడం కోసం చేసే ప్రయత్నంలో సముద్ర తీరప్రాంతములలో విపరీతమైన వర్షపాతాలు కల్గిస్తాయి. వీటినే ఈశాన్య ఋతుపవనాలు అంటారు.

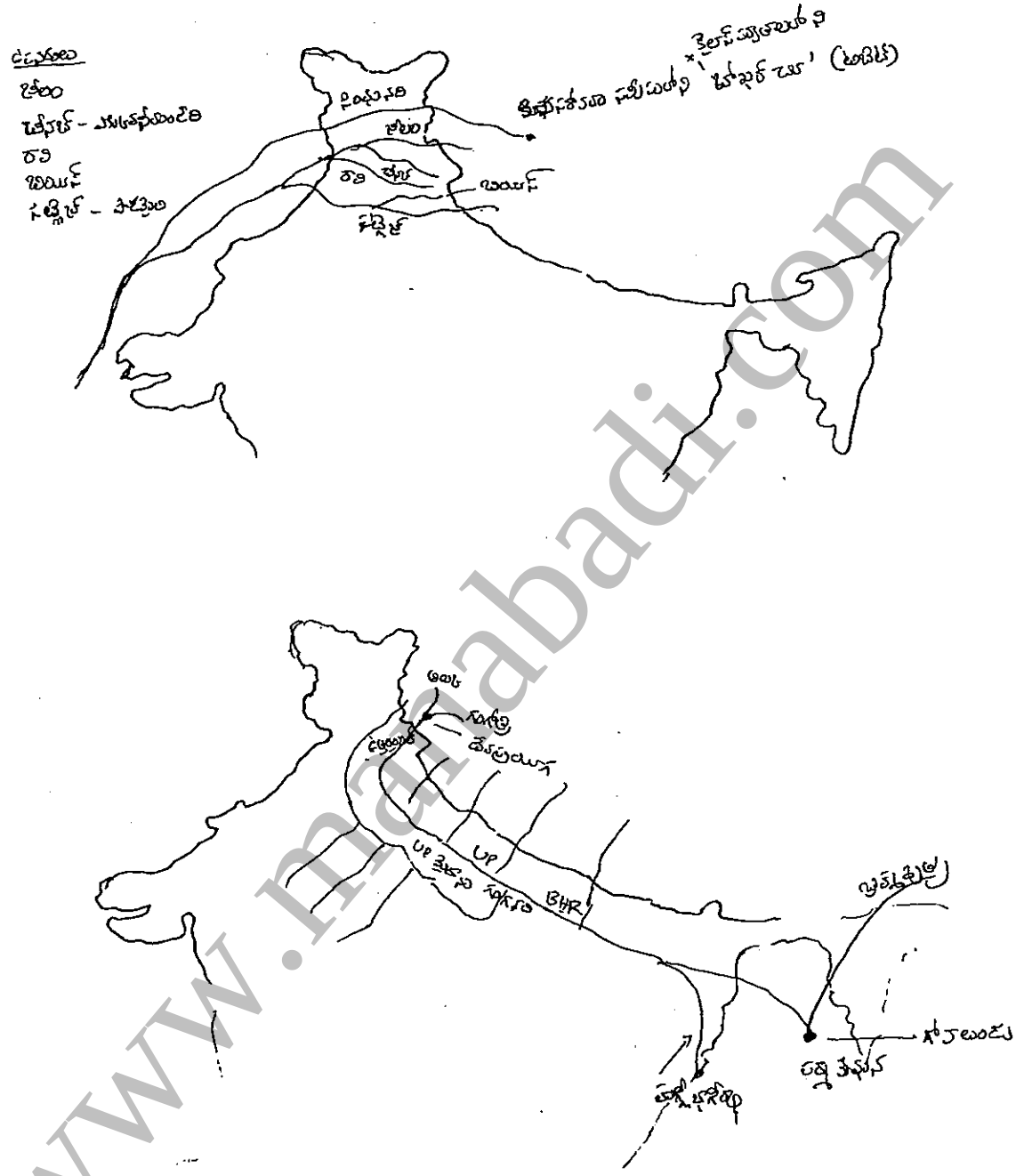
3. ఈశాన్య ఋతుపవనాల వలన వర్షపాతం పొందే రాష్ట్రం — TN

4 " " " ఉష్ణోగ్రతలు సరాసరి ప్రాంతం - దక్షిణకోస్తా (చిత్తూరు, కడప, నెల్లూరు, ప్రకాశం)

5. కొన్ని సందర్భాలలో ఈ ఉష్ణోగ్రతలు ఉత్తర ఒరిస్సా మరియు ఆంధ్రప్రదేశ్ వరకూ ఉండొచ్చు.

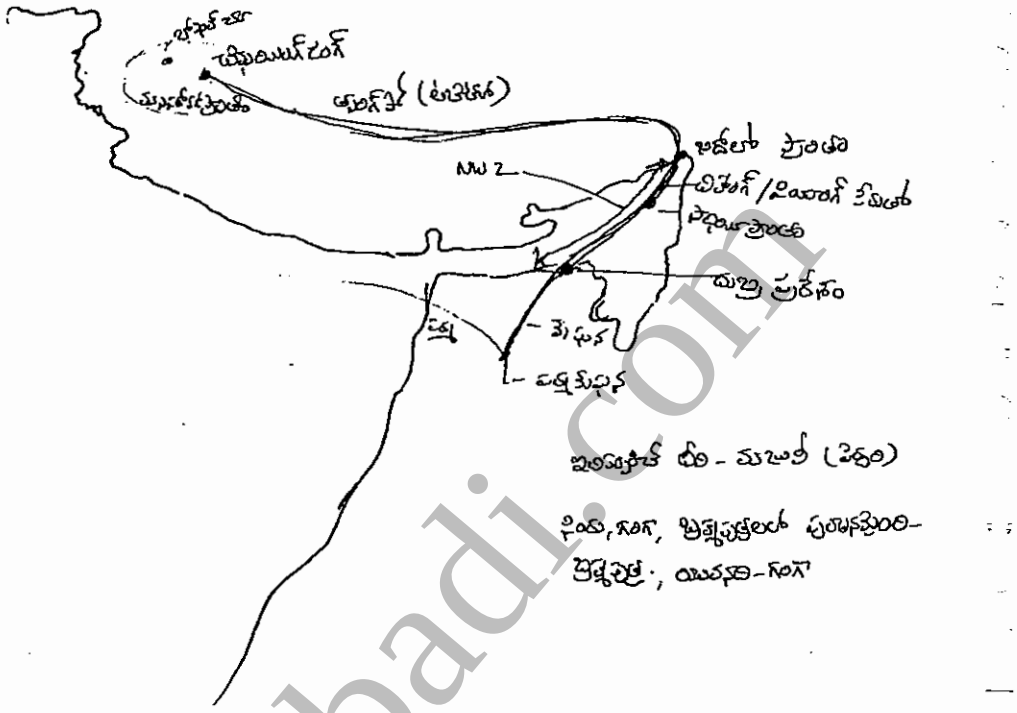
www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

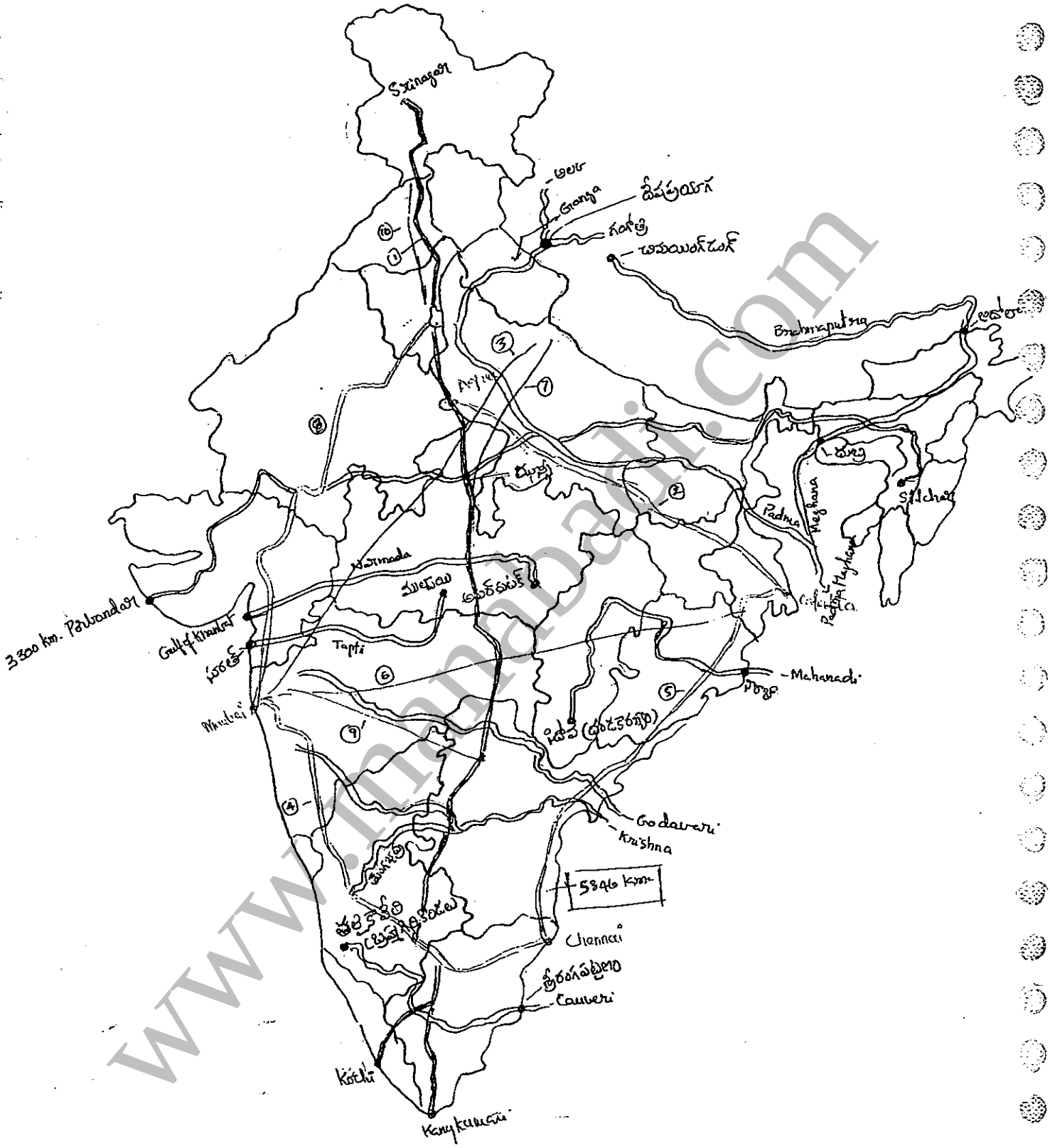
www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

మహానది : 877 km. ఉత్తర్ప్రదేశ్‌లోని దండకారణ్యంలో ఉద్భవిస్తోంది.
సముద్రంలో కలిసేప్రాంతం బంగ్లాదేశ్‌లోని కటక్ వద్ద ఉన్న 'నెకాజ్'.

ఉపనదులు: సైబ్, మండ్, షింగ్, షాంక్, టెల్

ఈ నది ప్రవహించే రాష్ట్రాలు - ఛత్తీస్‌గఢ్, ఒడిశా.

ఈ నదిపై కట్టిన ఆనకట్ట అతిపొడవైనది - సంబల్‌పూర్ వద్ద హీరాకుడ్ ఆనకట్ట.

కావేరి : పొడవు 800 km. పుట్టినస్థానం : కర్ణాటకలోని కూర్గ్ జిల్లాలోని
బ్రహ్మగిరి కొండలలో ఉన్న తలైకావేరి.
సముద్రంలో కలిసేప్రాంతం - శ్రీరంగపట్టణం
శ్రీరంగపట్టణం వద్ద ఈ నదిని ఉత్తరభాగాన కొల్లిడం అని కొలరూన్ అంటారు
దక్షిణాన కావేరి అంటారు.

ఉపనదులు: వేరంగి, హేమవతి, లోకపావని, భవాని, సువర్ణవతి, లక్ష్మణతీర్థ, అర్కావతి, శ్రీలంకా

ప్రత్యేకతలు: భారతదేశంలో నీటిని 90% పైగా వినియోగించుకొనబడుతున్న ఏకైక
పరీవాహక ప్రాంతం. ఈ నదిని దక్షిణగంగ లేదా Ponnaiyar లేదా the కావేరి అని అంటారు.
ఎక్కువ ఉన్న ప్రముఖమైన జిల్లా - తంజావూరు.

వంశధార: ఇది ఒడిశాలోని థ్రైపుర్ కొండల్లో పుట్టి ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో శ్రీకాకుళం జిల్లా పాతపట్నం
వద్ద ప్రవేశించి కళింగపట్నం వద్ద సముద్రంలో కలుస్తుంది.

లాంగుల్య / నాగావళి : ఇది ఒడిశాలోని లాయిపూడ్ కొండల్లో పుట్టి శ్రీకాకుళం జిల్లాలో 'మోపసు' బుందు
వద్ద సముద్రంలో కలిసిపోతుంది.

సువర్ణరేఖ : జార్ఖండ్‌లోని రాంచీ పీఠభూమిలో పుట్టి WB, Odisha రాష్ట్రాలు సరిహద్దుగా
ప్రవహిస్తూ బంగాళా ఖాతంలో కలుస్తుంది.

బ్రహ్మణి : ఇది కోయిల్, సాంక్ అనే నదులు కలిసిక వలన ఏర్పడి బంగాళాఖాతంలో ఒడిశా
వద్ద కలిసిపోతుంది. ఒడిశాలోని 'రూర్కెలా' ఉక్కు కర్మాగారానికి ఈ నది
మంచి తాగునీరు.

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

పశ్చిమానికి ప్రవహించే నదులు : పశ్చిమానికి ప్రవహించే నదులలో అతిముఖ్యమైనవి నర్మద, తపతి.

నర్మద: పొడవు - 1310 km. జన్మస్థలం : మధ్యప్రదేశ్‌లోని అమర్ కంటక్ పీఠభూమి.
సముద్రంలో కలిసే ప్రాంతం - Gulf of కాంబట్ వద్ద ఉన్న బ్రోచ్.
మారుపేర్లు - సాల్ట్ రివర్, మార్బుల్ రివర్
ఉపనదులు: హిరన్, ఓర్సంగ్, తవా, యూత, బంజర్
ప్రత్యేకతలు: ఇది ఎక్కువగా మధ్యప్రదేశ్‌లో ప్రవహిస్తుంది. ఇది పర్యంచే యా పేరు తెరియు బేట. దీనిపై ఉన్న ప్రముఖ జలపాతం - ధువన్‌ధార్. ఈ జలపాతాన్ని cloud of mist అంటారు.

తపతి: పొడవు - 730 km. జన్మస్థలం - మధ్యప్రదేశ్‌లోని 'ముల్తాయి' అనే ప్రాంతం.
సముద్రంలో కలిసే చోటు - సూరత్ (వజ్రాల నగరం)
ప్రత్యేకతలు: ఇది ఎక్కువగా మహారాష్ట్రలో ప్రవహిస్తుంది. సాత్పురా పర్వతాలకు అజంతా పర్వతాలకు మధ్యలో ప్రవహిస్తుంది. ఈ నదిని The twin of Narmada అంటారు. Hand maid of Narmada అంటారు
ఉపనదులు: పూర్ణ, బేతుల్, కాప్రా, పాట్కి, అమరావతి etc.,

రాష్ట్రాలవారీగ పశ్చిమానికి ప్రవహించే నదులు.

1. రాజస్థాన్‌లో ఆరావళి పర్వతాలలో సబర్మతి నది పుట్టి గుజరాత్‌లోని Gulf of Khambat వద్ద సముద్రంలో కలుస్తుంది.
2. MPలో మాహి అనే నది వింధ్యపర్వతాలలో పుట్టి రాజస్థాన్ మీదుగా ఎక్కువ దూరం ప్రయాణించి గుజరాత్ వద్ద Gulf of Khambat లో కలుస్తుంది.
3. Goa లో ప్రవహించే నదులు - జువారి, మాండవి, రాచోల్
4. MH లో పశ్చిమానికి ప్రవహించే ముఖ్యనది 'వైతరణి'.

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

5. గుజరాత్ లో పశ్చిమానికి ప్రవహించే ముఖ్యనదులు సబర్మతి, తత్రనది, దాదర్

6. కర్ణాటకలో పశ్చిమానికి ప్రవహించే నదులు శరావతి, నేత్రావతి, కాళి, గంగవల్లి, ఆత్రి.

<u>Note:</u> భారతదేశంలో అత్యంత ఎత్తైన జలపాతం జోగ్/గెర్సొప్ప (శరావతి నదిపై)

7. కేరళలో ప్రవహించే ముఖ్యమైన నదులు - భారతపుళ, పెరియార్, పంబా, ఇడుక్కి etc.

<u>Note:</u> ① ఆదిశంకరాచార్యుల యొక్క జన్మస్థలం అయిన 'కాలడి' పెరియార్ నది ఒడ్డున ఉన్నది.

② ప్రముఖ పుణ్యక్షేత్రమైన శబరిమల వేంబనాడ్ కాయల్ వద్ద పంబనది ఒడ్డున ఉంది

③ భారతపుళ నదిని -పొన్నాని అని కూడా అంటారు.

<u>ఉత్తరానికి ప్రవహించే నదులు:</u> చంబల్, బెత్వా, కెన్, సోన్, దామోదర్

1. ఒక్క దామోదర్ నది మాత్రమే నేరుగా గంగానదిలో కలుస్తుంది. మిగిలిన నదులు యమునా నదిలో కలుస్తాయి.

<u>దక్షిణానికి ప్రవహించే నదులు:</u> యమునా మరియు గంగా నదులు కొంతదూరం దక్షిణంగా ప్రవహిస్తాయి.

1. భారత్ లో అంతర్ భూభాగ <u>నదులకు</u> ప్రసిద్ధి చెందిన ప్రాంతాలు - రాజస్థాన్, జమ్ము కశ్మీర్ లోని లడక్ మరియు అక్సాయిచిన్.

<u>① ఘగ్గర్</u> : పొడవు - 465 km. జన్మస్థలం హిమాలయాల యొక్క పాదాల వద్ద. ఇది రాజస్థాన్ లోని 'హనుమాన్ ఘర్' అనే ప్రాంతంలో ఇంకిపోతుంది.

<u>ఉపనదులు</u>: సరస్వతి, చౌతన్య, మార్కండేయ, డాంగ్రి.

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

ఘగ్గర్ నది అంతర భూభాగ నదులలో అతిపెద్దది. హర్యానా పంజాబ్ కు సరిహద్దుగా ప్రవహిస్తుంది.

② లూనీ : పొడవు 462 km. జన్మస్థలం : రాజస్థాన్‌లోని 'అన్నాసాగర్' సరస్సు. సముద్రానికి అతి దగ్గరలో రన్ ఆఫ్ కచ్ అనే ప్రాంతంలో ఇసుకలో ఇంకిపోతుంది. మారుపేర్లు : అపగావతి, లవణవతి, సాగరమతి, లూనీ.

మాహి: పశ్చిమానికి ప్రవహించే మరియొక నది. మాహి. ఇది లూనీకి సమాంతరంగా ప్రవహిస్తుంది.

భారత్‌లోని ముఖ్య జలపాతాలు (మొదటి 3 స్థానాలు - ఎత్తుల)

① గెర్సొప్పా/ జోగ్ జలపాతం – శరావతీనది , కర్ణాటక

② యెన్న (Yonna) – కృష్ణానది, మహారాష్ట్ర

③ రఘోమ్ కుండ్ – వైఘండ్ నది, ఒరిస్సా

భారతదేశంలోని తొలి జలవిద్యుత్ కేంద్రం – శివసముద్ర జలపాతం, కావేరీనది, కర్ణాటక

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com